

Pismo
ukazuje się
we wtorki
i piątki

Głos *weekend*

Piątek

24 listopada 2023

nr 92 (LXXVIII)

cena: 20 Kč

WIADOMOŚCI
DOTACJE DLA
MNIJSZOŚCI CORAZ
NIŻSZE STR. 2-3

REGION
ŚWIĄTECZNY
PREZENT
STR. 7

HISTORIA
BYŁ CAŁKOWICIE
ODDANY PRACY
STR. 10

Szkoły będą strajkować

PROBLEM: Poza kilkoma wyjątkami polskie szkoły i przedszkola na Zaolziu będą w poniedziałek nieczynne. Powodem jest strajk ostrzegawczy zainicjowany przez Czeskomorawskie Związki Zawodowe Pracowników Szkolnictwa w reakcji na rozwiązania proponowane przez resort edukacji. Zdaniem strajkujących, stwarzają one pod wieloma względami poważne zagrożenie dla przyszłości czeskiego systemu kształcenia.

Beata Schönwald

O postulatach związków zawodowych pisaliśmy już we wtorkowym „Głosie”. Należą do nich m.in. niedopuszczenie do dalszego obniżania wydatków w szkolnictwie oraz zapowiadanego na przyszły rok obniżenia o 2 proc. wynagrodzeń pracowników niepedagogicznych oraz tzw. pozostałych pedagogów.

Wczoraj rano było już wiadomo, że do strajku ostrzegawczego postanowiła włączyć się zdecydowana większość działających w naszym regionie szkół podstawowych, średnich i przedszkoli z polskim językiem nauczania.

– W Wędrzyńcu wszystkie placówki strajkują – czeskie i polskie. Zgadza się z postulatami organizacji związkowej, ponieważ nie wyobrażam sobie zmniejszenia środków finansowych na pracowników niepedagogicznych, których pensje są bardzo niskie, a znalezienie kogoś do pracy graniczy nieraz z cudem. Tych powodów jest więcej, o których nawet się nie dyskutuje, ale są w planach. Nie dziwię się więc, że niezadowolone jest bardzo duże i ludzie się martwią, jak to nasze szkolnictwo będzie wyglądało, bo zamiast się rozwijać, po prostu się cofamy – powiedziała „Głosowi” Krzysztof Gą-

• W poniedziałek w wielu szkołach w regionie nie będzie się odbywała edukacja. Fot. BEATA SCHÖNWALD

siorowski, dyrektor Polskiej Szkoły Podstawowej im. W. Szymborskiej.

Do strajku postanowili dołączyć niemal jak jeden mąż również pracownicy wszystkich placówek działających pod wspólną dyrekcją polskiej szkoły podstawowej w Czeskim Cieszynie przy ul.

Havlíčka. – Szczególnie niepokoiły się nagłymi i częstymi zmianami, które będą miały wyraźny negatywny wpływ na edukację. Strajkiem chcemy zapobiec dalszym cięciom budżetowym, zatrzymać asystentów pracujących z uczniami ze specjalnymi potrze-

bami, nie chcemy zwiększać liczby uczniów w klasach oraz rezygnować z podziału na grupy przedmiotowe. Chcielibyśmy godnego wynagrodzenia finansowego dla kucharek, sprzątaczek i pozostałych pracowników szkoły – napisały w imieniu komitetu strajko-

wego Ewa Troszok, Renata Dobner i Małgorzata Piasecka.

Błędowicka polska podstawówka należy do tych nielicznych szkół, które postanowiły nie przyłączać się do strajku. Ze względu na rodziców. – Nauczyciele uznali za ważniejsze, że nie będziemy komplikowali strajkiem życia rodzicom. Prócz tego czeka nas koncert świąteczny oraz wiele innych imprez, chcemy więc realizować plan nauczania. Utożsamiamy się jednak z postulatami wysuniętymi przez związkowców – wyjaśnił dyrektor Tomasz Labudek.

W poniedziałek nauka będzie odbywać się również w polskich szkołach w Cierlicku i Lutyni Dolnej. Polska Szkoła Podstawowa im. Gustawa Przeczka w Trzyńcu, pod której dyrekcją działają również przedszkola i małoklasówka w Oldrzychowicach, postanowiła nie udzielić nam informacji o przystąpieniu bądź nieprzystąpieniu do poniedziałkowego strajku.

W wielu placówkach poglądy zarówno nauczycieli, jak i pracowników niepedagogicznych nie były jednolite, co pozwoliło na zorganizowanie zajęć alternatywnych dla ograniczonej liczby uczniów, których rodzice nie są w stanie zapewnić im opieki. Ta opcja dotyczy jednak tylko większych szkół, np. w Karwinie, Gnojniku czy Suchej Górnej.

ciąg dalszy na str. 7

Przedłużenie kontroli na granicach ze Słowacją

Rządy Czech i Polski potwierdziły w środę przedłużenie kontroli na granicach ze Słowacją. Rygorystyczne przepisy na granicy RC ze Słowacją potrwać aż do 3 stycznia 2024, na granicy Polski ze Słowacją co najmniej do 3 grudnia. – To reakcja na „migracyjne domino” w Europie Środkowej – stwierdził Vít Rakušan, minister spraw wewnętrznych RC, na środowym posiedzeniu rządu.

Jak informują przedstawiciele czeskiego ministerstwa spraw wewnętrznych, od rozpoczęcia kontroli 4 października br. do poniedziałku policjanci sprawdzili 398 962 osób. Wykryto 1167 nielegalnych migrantów i zatrzymano 56 osób w związku z podejrzeniami przemytu ludzi.

Zaostrzone kontrole dotyczą jednak również południowej granicy Słowacji z Węgrami. Nowy słowacki rząd premiera Roberta Ficy

Fot. ARC

zdecydował w poniedziałek, że kontrole skończą się 23 grudnia br. (jb)

REKLAMA

MIKOŁAJ
5. 12. 2023 w godz. 16-18
Ujeżdżalnia Vitality Bystrzyca

jizdarna.vitalityslzsko.cz
prosimy o rezerwację miejsc pod
adresem mailowym: lenka.zahradnikova@vitalityslzsko.cz

sport vitality

ZDANIEM... Beaty Schönwald

beata.schonwald@glos.live

Kopia obrazu Jana Matejki, na którym astronom Kopernik rozmawia z Bogiem, należała i być może wciąż należy do wyposażenia wielu polskich szkół na Zaolziu. Kto nie pamięta go wiszącego na ścianie, zapewne kojarzy go z kartek podręczników szkolnych. Chodzi bowiem o dzieło charakterystyczne i dzięki temu łatwo pozostające w pamięci. Tak samo jak określenie: „Wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię”. Mnie na tym obrazie zawsze fascynowały oczy Kopernika, które zdawały się widzieć więcej i dalej od zwykłych śmiertelników. Dawniej myślałam, że to dlatego, że patrzy na gwiazdy. Nikt mi nie powiedział, że taki ma się wzrok, kiedy rozmawia się z Nieskończonością. Tak było w dzieciństwie, kiedy wydawało mi się zupełnie normalne, że naukowiec takiego formatu i tak rewolucyjnej myśli w zakresie „obrotów sfer niebieskich” jest Polakiem tak samo jak ja i moi szkolni koleżdy. Później, już jako dziennikarka, ten obraz zauważyłam tuż przy wejściu do polskiej części budynku mosteckiej podstawówki. Dla ówczesnej dyrektorki jego usytuowanie w tym miejscu było symboliczne, wskazując przynależność do narodu polskiego. Rozumiałam to doskonale.

Kiedy Maciej Szymonowicz zaczął malować na kamienicy w Czeskim Cieszynie olbrzymi mural z Kopernikiem z obrazu Matejki, pomyślałam, że to nie dzieje się naprawdę i że pewnie już wkrótce w przygranicznym światku zawrze, bo komuś będzie się to wydawać zbyt polskie, prowokujące, niezwiązane z regionem... Nic takiego jednak się nie stało. Według właściciela kamienicy Zbigniewa Tesarczyka, miasto Czeski Cieszyń chętnie wyraziło zgodę, Urząd Ochrony Zabytków nie miał nic przeciwko, a lokalne media nie donosiły o protestach ani o petycjach domagających się zaprzestania malowania spoglądającego w niebo oddanego nauczyciela i polskiej sprawie Mikołaja Kopernika. Razem z właścicielami budynku należy zatem żywić nadzieję, że dopiero co odsłonięty mural nadal „nie będzie nikomu przeskądzać”. I że będzie cieszyć nasze polskie serca. ▲

CYTAT NA DZIS

Josep Borrell,

szeft dyplomacji Unii Europejskiej, po powrocie z podróży po Bliskim Wschodzie, gdzie omawiał kwestię wojny Izraela z Hamasem

●●●
Najlepszą gwarancją bezpieczeństwa Izraela jest utworzenie państwa palestyńskiego

W OBIEKTYWIE »GŁOSU«

● W taką pogodę, jaką mieliśmy w środę, trudno oczekiwać, żeby ktoś wysciubił nos poza dom. Śnieg pojawił się w wielu miejscowościach w naszym regionie. Podczas tego wyjazdu nie udało się nam z nikim porozmawiać, a jedynie sfotografować zaśnieżone poboczne drogi do Ligotki Kameralnej. Fot. NORBERT DĄBKOWSKI

WAŻNE INFORMACJE

- 1 Nowym dostawcą dla prenumeratorów „Głosu” jest od 1 listopada 2023 roku PNS, a.s.
- 1 Bezpłatna linia telefoniczna: 800 400 412 (czynna w dni robocze 7.30-17.00)
- 1 Zamówienia pisemne: První novinová společnost, a.s. Zákaznické centrum, Evropská 888, 664 42 Modřice, e-mail: zakaznickecentrum@pns.cz
- 1 Wszelkie zamówienia, zmiany i reklamacje prosimy kierować pod nr. tel. 800 400 412.

DZIŚ...

24

listopada 2023

Imieniny obchodzą:

Flora, Jan

Wschód słońca: 7.09

Zachód słońca: 15.35

Do końca roku: 37 dni

(Nie)typowe święta:

Dzień Buraka

Przysłówie:

„Deszcz w połowie

listopada, tęgi mróz

w połowie stycznia

zapowiada”

JUTRO...

25

listopada 2023

Imieniny obchodzą:

Erazm, Katarzyna

Wschód słońca: 7.11

Zachód słońca: 15.34

Do końca roku: 36 dni

(Nie)typowe święta:

Dzień Kolejarza

Przysłówie:

„Święta Katarzyna

śluby ucina”

POJUTRZE...

26

listopada 2023

Imieniny obchodzą:

Konrad, Leonard

Wschód słońca: 7.12

Zachód słońca: 15.33

Do końca roku: 35 dni

(Nie)typowe święta:

Dzień Ciasta

Przysłówie:

„W połowie listopada

deszczy, w połowie

stycznia trzeszczy”

POGODA

piątek

dzień: 5 do 7°C
noc: 2 do 0°C
wiatr: 8-11 m/s

sobota

dzień: 0 do 1°C
noc: -1 do -3°C
wiatr: 4-7 m/s

niedziela

dzień: -3 do -2°C
noc: -4 do -5°C
wiatr: 3-5 m/s

Dotacje dla mniejszości coraz niższe

Dzisiaj upływa termin składania wniosków o dotacje na działalność mniejszości narodowych w województwie morawsko-śląskim w 2024 roku. Pula środków przeznaczonych na ten cel wynosi 1,3 mln koron i jest o 200 tys. koron niższa od tegorocznej. Członek Komitetu ds. Mniejszości Narodowych przy Radzie Województwa Roman Strzondała zwraca uwagę, że jest ona obniżana sukcesywnie.

● Tegoroczne dożynki w Błędowicach zostały sfinansowane m.in. z budżetu województwa. Fot. BEATA SCHÖNWALD

Danuta Chlup

Kiedy zaczynałam pracę w KMN, pula dotacji na ten cel wynosiła 1,6 mln koron. W bieżącym roku wyniosła 1,5 mln, na przyszły została obniżona do 1,3 mln koron – przytacza liczbę Strzondała.

Jakie są powody tego, że w sytuacji rosnących kosztów województwo morawsko-śląskie z roku na rok obcina pulę dotacyjną na działalność mniejszości narodowych? Strzondała wymienia dwa oficjalne argumenty, jakie KMN otrzymuje od władz województwa i Wydziału Kultury, który ocenia wnioski pod względem formalnym: oszczędności oraz fakt, że fundusze i tak nie są w pełni wykorzystywane.

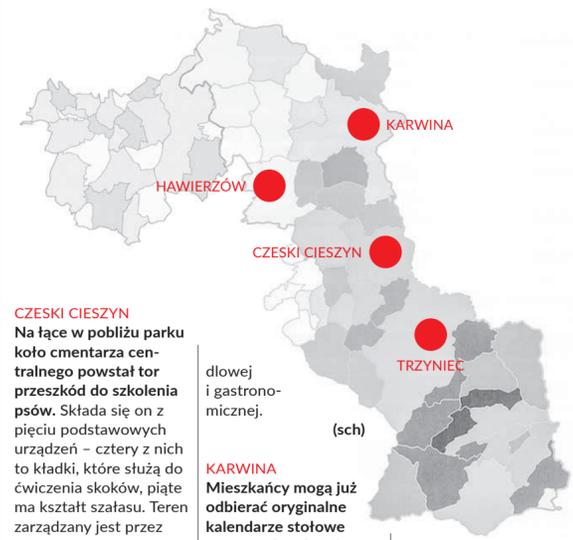
sk. Jeden został wycofany, siedem odrzucono. Łączna kwota przyznanych dotacji wynosiła 1 240 tys. koron, zatem 260 tys. koron nie zostało wykorzystanych.

Członek KMN apeluje, aby wnioskodawcy, którzy nie radzą sobie z wypełnianiem wniosków, korzystali z możliwości konsultacji w Urzędzie Wojewódzkim w Ostrawie. Podkreśla, że nie wolno zapominać o drobnych wymogach formalnych – na przykład brak podpisu pod projektem automatycznie go eliminuje. Z doświadczeń wynika, że nie ma co liczyć na to, że urzędnik, który zauważy drobny brak w przyjętym wniosku, zwróci na niego wnioskodawcy uwagę i umożliwi naprawienie błędów.

Listopadowe posiedzenie KMN w Ostrawie było ostatnim w tym roku. Ogółem odbyło się sześć zebrań, jedno z nich miało charakter wyjazdowy. W czerwcu członkowie komitetu obradowali w Domu PZKO w Mostach koło Jablonkowa, zapoznali się z jego historią i zwiedzili wyremontowany budynek.

Przewodniczącym KMN jest członek Rady Województwa Vit Slováček nominowany przez KDU-ČSL. W Komitecie jest kilkoro Polaków: Andrzej Bizoň (za ČSSD), Roman Strzondała (za TOP 09), Halina Szczołka (reprezentująca polską mniejszość narodową) oraz Piotr Chroboczek (za ANO).

DZIEJE SIĘ W REGIONIE

CZESKI CIESZYŃ
Na łące w pobliżu parku koło cmentarza centralnego powstał tor przeszkód do szkolenia psów. Składa się on z pięciu podstawowych urządzeń – cztery z nich to kładki, które służą do ćwiczenia skoków, piąte ma kształt szafasu. Teren zarządzany jest przez miasto. (sch)

dłowej i gastronomicznej.

KARWINA
Mieszkańcy mogą już odbierać oryginalne kalendarze stołowe na przyszły rok. Miasto wydrukowało je w nakładzie 6 tys. sztuk i oprócz typowych kalendarzowych informacji można w nich znaleźć m.in. terminy wywozu śmieci. Odbiór możliwy jest w kilku miejscach – w budynkach C i B magistratu, w Centrum Informacji na rynku Masaryka we Frysztacie oraz w placówkach Biblioteki Regionalnej w Mizerowie i Nowym Mieście. (sch)

TRZYNIEC
Warunki prowadzenia lekcji wychowania fizycznego w miejscowym

gimnazjum uległy zdecydowanej poprawie. Wszystko dzięki nowej sali gimnastycznej oraz modernizacji boiska sportowego. W nowej sali można obecnie m.in. prowadzić równoległe zajęcia na trzech polach do koszykówki, z kolei na zewnątrz został przedłużony tor biegowy. Liczy 100 metrów i ma nową tartanową nawierzchnię. Koszt budowy, która trwała ponad rok, wyniósł 81,2 mln koron. Inwestorem było województwo morawsko-śląskie. (sch)

KRESKĄ MALOWANE

Rys. JAKUB MROZEK

Profesor wiernym opiekunem...

Profesor Daniel Kadłubiec odebrał kolejną nagrodę. W czwartek otrzymał wyróżnienie Genius Loci – Wierny Opiekun Ziemi Śląskiej. Od 2013 przyznaje je Polskie Towarzystwo Przyjaciół Książek w Łędzinach. Mieszkańcy w Mistrzowicach profesor Kadłubiec odebrał nagrodę w Domu Przyjaciół Anita w Łędzinach na Górnym Śląsku. Oprócz niego Wiernym Opiekunem Ziemi Śląskiej został Józef Szymeczek, dziennikarka Radia Katowice oraz piszący po śląsku Piotr Zdanowicz. (wot)

Co roku wyróżniane są trzy osoby, a troszczy się o to jury w składzie: Alojzy Łysko, Jak Kasprzyk i Adam Kucharski. Podczas uroczystości zostały także wręczone nagrody w konkursie recytatorskim. Można było także kupić książkę „Szwedzi w Łędzinach” oraz posłuchać występu członków Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Książek. Dodajmy, że przed trzema laty Wiernym Opiekunem Ziemi Śląskiej został Józef Szymeczek, wiceprezes Kongresu Polaków w Republice Czeskiej. (wot)

Remont w siedzibie ZG PZKO kontynuowany

Porowoli dobiega końca drugi etap remontu „Fasalówki” – siedziby Zarządu Głównego Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego przy ul. Strzelniczej w Czeskim Cieszynie.

– Dobiegają końca prace w piwnicy, która będzie w przyszłości służyła jako magazyn i zaplecze techniczne. Zakończone zostaną także prace w klubie „Dziupla”. Wyremontowany zostanie również parter, czyli te pomieszczenia, w których mieści się zakład krawiecki „Styl Folk”. Zostaną tu także dobudowane sanitariaty, które będą służyły dla całego parteru – wyjaśnia prezes PZKO Helena Legowicz.

Na razie nie będzie zaplanowanej windy. Powodem są zbyt wysokie koszty.

– Według projektu miały zostać także przygotowane fundamenty pod szyb windy. Winda miała prowadzić z piwnicy aż na trzecie piętro. Koszty jednak przekraczały nasze możliwości, więc zrezygnowano z prowadzenia windy z piwnicy – dodaje Legowicz. Zaznacza, że w przyszłości, jeżeli znajdą się na ten cel fundusze, winda zostanie zbudowana, lecz poprowadzi z parteru.

Zakres prac jest na tyle szeroki, że biuro Zarządu Głównego nie byłoby w stanie prowadzić samo nadzoru technicznego. Dlatego podpisano umowę ze Stanisławem Bielesem, specjalistą z branży budowlanej, który przejął te obowiązki.

Na remont „Fasalówki” Polski Związek Kulturalno-Oświatowy otrzymał dotację z polskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Projekt ten został wpisany na listę zadań priorytetowych na lata 2022-2024 w ramach konkursu „Współpraca z Polonią i Polakami za Granicą – Infrastruktura Polonijna 2022”. W kwietniu ub. roku na rachunek ZG PZKO wpłynęła kwota 932 600 zł (4 785 tys. koron). Tegoroczna dotacja wyniosła 1 900 tys. zł (10 mln koron) na reali-

Fot. NORBERT DĄBKOWSKI

zacji drugiego etapu remontu. Na przyszły rok państwo polskie obiecało przelać kwotę pół miliona złotych.

– Dotacja przekazana w ramach trzyletniej umowy pokryje niespełna połowę kosztów przewidywanych na remont generalny całego budynku. Według planów remont całej „Fasalówki” powinien zakończyć się w przyszłym roku. Jednak już teraz wiadomo, że konieczne będzie przedłużenie terminu. Powodem jest niedobór funduszy oraz duży zakres prac – tłumaczy Legowicz. – Będziemy musieli szukać także innych źródeł finansowania. Projekt został przygotowany

w 2021 roku i od tego czasu koszty prac budowlanych znacznie wzrosły. Zarząd Główny zamierza złożyć wniosek do czeskiego programu dotacyjnego dotyczącego oszczędności energii. Ponadto Konwent Prezesów PZKO podjął decyzję, że w przyszłym roku zostanie zorganizowana publiczna zbiórka. Chcemy, aby budynek służył wszystkim organizacjom działającym na rzecz polskiego społeczeństwa na terenie Zaolzia. Taki jest cel i mam nadzieję, że do końca kadencji obecnego Zarządu Głównego uda nam się go osiągnąć – podsumowała prezes PZKO. (dc)

ton artykułów spożywczych i środków higienicznych udało się zebrać w tegorocznej wiosennej i jesiennej edycji zbiórki żywności. W dziesięcioletniej historii tej inicjatywy chodzi o rekordowy wynik. W czasie listopadowej zbiórki, która została przeprowadzona 11 listopada w ponad 2000 sklepach w całej Republice Czeskiej oraz była jeszcze kontynuowana w formie on-line, ludzie przekazali 718 ton produktów. Zebrane towary trafią do magazynów Banku Żywności, skąd za pośrednictwem organizacji pozarządowych są przekazywane potrzebującym. (sch)

1213

»Tacy Jesteśmy«: Zdecydowały dwa głosy

Dwa głosy przesądziły o zwycięstwie w głosowaniu publiczności w tegorocznej edycji sztafietowej konkursu projektu Kongresu Polaków w Republice Czeskiej „Tacy Jesteśmy”. O tym, kto z dziesiątki nominowanych otrzymał ich najwięcej i kto otrzyma nagrodę „Złoty Jęstem”, przyznaną przez kapitułę złożoną z członków Rady Kongresu, przekonamy się już w najbliższą sobotę 25 listopada. Jak poinformowała Aneta Roszka z Kancelarii Kongresu Polaków w sumie oddano 1331 głosów. – To

drugi najlepszy wynik w historii plebiscytu – zauważyła. – Mogło być jeszcze lepiej, ale przyszło sporo głosów nieważnych, na przykład z jednego numeru telefonu ktoś oddał pięć głosów, inny na kuponie wskazał swojego faworyta, ale nie napisał swoich danych. Większą popularnością cieszyło się głosowanie za pośrednictwem SMS-ów. Kuponów dotarło około 400 – dodała. Uroczysta gala „Tacy Jesteśmy 2023”, którą poprowadzi Marek Słowiaczek, rozpocznie się w sobotę o godzinie 17.00 w Teatrze Cie-

szyńskim w Czeskim Cieszynie. Na miejscu trwać ostatnie przygotowania. Bilety rozchodzą się jak ciepłe bułeczki, dlatego jak ktoś planuje udział w gali, powinien jak najszybciej skontaktować się z Kancelarią Kongresu Polaków. Najlepiej dzwonić pod numer 736 627 021. „Głos”, Gazeta Polaków w Republice Czeskiej, jest tradycyjnie partnerem medialnym wydarzenia. „Tacy Jesteśmy” odbywa się przy wsparciu Ministerstwa Kultury RC, województwa morawsko-śląskiego oraz Miasta Czeski Cieszyń. (wot)

Mural przypomina wybitnych Polaków

Czeski Cieszyn ma dwóch wielkich Polaków. Wszystko dzięki muralowi, który powstał na ścianie kamienicy przy ulicy Strzelniczej 10. To kopia obrazu Jana Matejki pt. „Astronom Kopernik, czyli rozmowa z Bogiem”. W poniedziałek został oficjalnie odsłonięty.

Beata Schönwald

Autorem muralu jest Maciej Szymonowicz z Bielska-Białej, który ma na Zaolziu już kilka innych realizacji. Malowanie zajmującego powierzchnię 140 m kw. dzieła zakończył zaledwie trzy dni temu. – Cieszę się, że w taki sposób mogłem uczcić w tym miejscu pamięć o dwóch osobach bardzo ważnych dla naszej kultury i nauki – Jana Matejkę i Mikołaja Kopernika. Namalowanie kopii takiego dzieła było dla mnie dużym wyzwaniem. Miałem na to trzy tygodnie, więc siłą rzeczy musiały być pewne uproszczenia. Dla porównania Matejko malował swój obraz trzy miesiące, a pierwszy szkic do niego zrobił dwa lata wcześniej – wyjaśniał. Maciej Szymonowicz pracował w słońcu i o zmroku w świetle ulicznych lamp, byle zdążyć przed pierwszym śniegiem. Najpierw za pomocą projektora przeniósł projekt w odpowiednich proporcjach na ścianę, zrobił szkic, a potem element po elemencie odzorowywał, wypełniał, cieniował.

Pomysł na mural z Kopernikiem w roli głównej pojawił się na początku br. w głowie konsula generalnej RP w Ostrawie Izabelli Wołhejko-Chwaśtowicz. – Myśmy go podchwycili,

• Maciej Szymonowicz ze swoim dziełem w tle. Fot. NORBERT DAJBKOWSKI

ponieważ tak się złożyło, że został akurat ogłoszony przez Sejm Rok Kopernika, a przez Senat zarówno Rok Kopernika, jak i Jana Matejki – powiedział Mariusz Chybiarz z Centrum Polskiego Kongresu Polaków w

RC. Na bieżący rok przypada bowiem 550. rocznica urodzin i 480. rocznica śmierci Mikołaja Kopernika oraz 120. rocznica śmierci Jana Matejki.

Odpowiednie miejsce na uczczenie tych dwóch wielkich Polaków

znalazło się dzięki artykułowi w „Głosie” „Kopernik szuka miejsca”, który nasza gazeta opublikowała na pierwszej stronie. Przeczytała o tym wnuczka właścicieli kamienicy przy ulicy Strzelniczej Wlasty i Zbignie-

wa Tesarczyków. – Przyszła z tym do nas, a my chętnie się zgodziliśmy. Wykonanie jest naprawdę bardzo ładne. Napawa nas to radością i dumą – przyznali małżonkowie.

Zanim mural z Kopernikiem został w poniedziałek oficjalnie odsłonięty, Roman Strzodała przypomniał zebranej publiczności postać tego znanego na całym świecie naukowca. – Był nie tylko astronomem, zajmował się matematyką, medycyną, ekonomią, tłumaczył również z greki na łacinę. Był jednym z najwybitniejszych umysłów światowej nauki – przekonywał.

Mural przy ulicy Strzelniczej jest wspólnym projektem Fundacji Volens oraz Kongresu Polaków w RC, który wsparł go również finansowo ze środków Funduszu Rozwoju Zaolzia. Jego odsłonięcie było wielkim wydarzeniem dla mieszkańców miasta oraz

polskich środowisk na Zaolziu, reprezentowanych przez prezesów Kongresu Polaków Mariusza Wałacha i Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego Helenę Legowicz.

Aligator wyskoczył na Śląsk Cieszyński

Wdrugi wtorek listopada w Czeskim Cieszynie gościła delegacja Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”. Przedstawiciele organizacji troszczącej się o sprawy Polaków mieszkających poza ojczyznę odwiedzili gmach Zarządu Głównego PZKO oraz redakcję „Głosu” i „Zwrotu”. Jednym z punktów programu wizyty była promocja książki Piotra Jezierskiego „Wielki Skok Aligatora”, działacze Fundacji sprawdzili też efekty postępujących prac renowacyjnych „Fasalówki”, finansowanych z budżetu Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Fundację reprezentowali Olga Alehno, Filip Ziemecki oraz Piotr Jezierski, autor książki „Wielki Skok Aligatora”. To druga część serii o przygodach 16-letniej Aliny, czyli książkowego Aligatora. Jezierski, zafascynowany w młodości powieściami z Panem Samochodzikiem w roli głównej, postanowił napisać książkę dla czytelników lubiących przygodę i odkrywanie tajemnic. – Od kilku lat współpracuję z Fundacją. W mojej pierwszej książce o przygodach Aliny skupiłem się na Wilnie, bo tam często przebywałem. Wymyśliłem 16-letnią boha-

terkę nieprzypadkowo, właśnie w tym wieku kiedyś zakochałem się w twórczości Zbigniewa Nienackiego – zdradził „Głosiowi” autor. – Podobnie jak Alina, również ja lubiłem szperać w starociach, odkrywać nieznaną, ale w odróżnieniu od książkowego Aligatora nigdy nie znalazłem żadnego skarbu – dodał z uśmiechem Jezierski.

Po pierwszej części zatytułowanej „Aligator w Wilnie” udało się zdobyć środki na wydanie drugiej części, a w połowie grudnia ukaże się trzecia odsłona książki pod nazwą „Uwolnić Aligatora”, której akcja rozpoczyna się na Śląsku Cieszyńskim. – To ukłón w stronę waszego regionu, waszej ciekawej historii – stwierdził pisarz.

Seria o przygodach Aligatora jest dostępna wyłącznie w bibliotekach i w ramach akcji promocyjnych Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”. W najbliższym czasie powstanie też wersja cyfrowa, a w planach jest... komiks na podstawie książek. – Zobaczymy, co z tego wyniknie, bo komiks to już poważna sprawa finansowa – podkreślił Jezierski.

Książki Jezierskiego już wkrótce będzie można wygrać w konkursach w „Głosie”. (jb)

• Piotr Jezierski podczas spotkania w redakcji „Głosu”. Fot. NORBERT DAJBKOWSKI

Dlaczego pada deszcz?

Jak to się dzieje, że z chmur pada deszcz? Jak woda krąży w przyrodzie? O takich tematach rozmawiali w środę starszaki w polskim przedszkolu w Jabłonkowie. W tym tygodniu kończą się zajęcia związane z jesienią. Zaczęły się już przygotowania do grudniowej imprezy mikołajkowej.

• Dzieci tworzą ciekawe dekoracje z soli i farb. Przedszkolaki rysują proces krążenia wody w przyrodzie. Fot. DANUTA CHLUP

Danuta Chlup

Do polskiego przedszkola w Jabłonkowie uczęszcza w tym roku szkolnym 62 dzieci. Kolejnych 20 przedszkolaków pobiera edukację w filii w Łomnej Dolnej. Jabłonkowska placówka dzieli się na trzy oddziały: maluchy, średniaki i starszaki.

Maluszki w środę podczas przedpołudniowych zajęć rozmawiały z nauczycielką o domach – o tym, gdzie kto mieszka, jakie są rodzaje domów. Średniaki omawiały ciało człowieka i jego części. Starszaki natomiast skupiły się na pogodzie.

– Dzieci dowiadują się, do czego potrzebna jest woda. Dziś omawialiśmy obieg wody w przyrodzie, dlaczego pada deszcz – powiedziała nam nauczycielka Monika Michejda.

Jedna grupa dzieci pracowała z solą i rozcieńczonymi w wodzie farbami. Każdy przedszkolak miał na półmisku warstwę soli. Maczał pędzel w słoikach z farbami i według własnego pomysłu dekorował sól różnokolorowymi kropelkami. W ten prosty sposób powstawały atrakcyjne wzory.

Druga grupa kolorowała obrazki przedstawiające krążenie wody w przyrodzie. Elenka, Dawid, Antoś i inne dzieci starannie wykonywały pracę. A co zapamiętały ze słów pani przedszkolanki?

– Kiedy świeci słońce i ogrzewa wodę, to ona się przegrzewa na parę.

Potem wędruje do chmurki i kiedy jest już w chmurze dużo wody, to pada deszcz – opowiedziała Elenka Branna.

Sale przedszkolne są jeszcze udekorowane kolorowymi listkami z papieru, na stołach wystawione są naczynia pełne owoców jesieni. Ale już wkrótce to się zmieni – w całym przedszkolu zapanuje klimat zimowo-świąteczny.

– My już żyjemy przygotowaniem do Mikołaja. 8 grudnia będziemy mieli wielkie spotkanie z Mikołajem i z rodzicami w Domu PZKO w Jabłonkowie. Każdy oddział przygotowuje swoją część programu. Co roku miewamy także kalendarz adwentowy z niespodziankami – zdradziła dyrektorka Katarzyna Kantor.

GŁOSIK I LUDMIŁKA

Zgrabiące ręce grabią liście

Skrzaty dobrze się bawili, wymyślając rymowanki na temat jesieni. – „Jesień, jesień, chłody niesie, można ją spotkać na polu i w lesie” – wypaliła Ludmiłka.

– Niezłe, ale nie chwalcę się, myślę, że mój wierszyk jest ciut lepszy. Posłuchaj: „Listopad zrzuca z drzew liście, ścięła się na ziemi złościę”.

– Nie wiem, czy lepszy, ale coś ważnego mi przypomniał. – Ludmiłka uśmiechnęła się półgębkiem. – Trzeba pograbic liście w naszym ogrodzie. Spójrz przez okno, jak „ścięła się złościę”. Poznywam tylko kubki i talerzyki, i pójdziemy popracować do ogrodu.

Dzień był pochmurny i chłodny. Głosik nie miał najmniejszej ochoty na grabienie liści.

„Będę miał ręce zgrabiące od grabi” – pomyślał i mimo woli się uśmiech-

nął, zadowolony z niezamierzonej gry słów.

Zaraz jednak wpadł na pewien pomysł.

– Ja już lecę grabić, dołączysz później do mnie! – zawołał do Ludmiłki, która zniknęła w kuchni. W biegu porwał z wieszaka kurtkę i już go nie było.

Kiedy Ludmiłka po dwudziestu minutach wyszła do ogrodu, Głosik dumnie się opierał o grabie.

– Ja już skończyłem pracę. Zobacz, pograbilem pół ogrodu. Druga połowa czeka na ciebie – oznajmił.

Ludmiłka rozejrzała się wokół. Na połowie trawnika faktycznie nie było niemal żadnego listka. Za to druga połowa w nich tonęła.

– Głosiku, ale ty pograbieś tę część, na której nie rosną drzewa. Liści tam było niewiele, tylko te zawiane przez wiatr. Większość pracy zostawiłeś mnie! – zezłościła się.

E-mail: danuta.chlup@glos.live

Pisząc do nas, podaj swój wiek, klasę i adres szkoły, do której uczęszczasz. Prosimy o nadsyłanie listów o objętości do 2000 znaków ze spacjami.

GŁOSIKOWA KORESPONDENCJA

Rajd Kukuczki odbył się po raz czwarty

Wsobotę 7 października grupa chętnych uczniów i ich rodziców wyruszyła na 4. Rajd Szkolny im. Jerzego Kukuczki na Halę Lipowską i Rysiankę.

O godz. 8.00 uczestnicy wyjechali z Cieszyna w stronę Złatnej. Po dotarciu na miejsce rozpoczęła się ich wędrowka w stronę Hali Lipowskiej. Przechodzili przez malowniczy las i błękitny górski strumyk. Po półtorę godzinie dotarli na Halę Lipowską (1324 m n.p.m.), skąd przemieścili się na Rysiankę (1322 m n.p.m.). Stałtamtd rozpościerał się przepiękny widok na Pilsko i okoliczne góry. Dzięki pięknej pogodzie mogli zobaczyć Tatry i Małą Fatrę.

Na Rysiance spędzili parę godzin. Rozpalili ognisko i opiekli kiełbaski.

Około godz. 18.00 nasi drodzy rajdowicze powrócili do Cieszyna. Cały rajd odbył się w przyjaznej i rodzinnej atmosferze. Uczestnicy zachęcają do wzięcia udziału w przyszłym roku.

Dziękujemy Funduszowi Rozwoju Zaolzia Kongresu Polaków za dotację na nasz Rajd.

Jakub Sas,
klasa 9a
PSP w Czeskim Cieszynie

Fundusz Rozwoju Zaolzia

Fot. ABC

Rys. WŁADYSŁAW OWCZARZY

POP ART

Janusz Bittmar

W najnowszym wydaniu Pop Artu o duchach, które inspirują, a także namacalnych bohaterach przyszłorocznej edycji festiwalu Colours of Ostrava i Open'er w Gdyni. Zapraszam.

• Hania Rani uwielbia koncerty. Na zdjęciu podczas tegorocznego występu na Colours of Ostrava.
Fot. JANUSZ BITTMAR

HANIA RANI

Ghosts

Polska pianistka, kompozytorka i wokalistka Hania Rani (prawdziwe nazwisko Raniszewska), awansowała w ostatnich latach na najlepszego muzycznego towar eksportowy znaną w Polsce. Ta dziewczyna, podobnie jak chociażby grupa Riverside, impresjonista jazzowy Leszek Możdżer, potrafi w kilkanaście minut wyprzedzić swój koncert w dowolnym miejscu na świecie. Artystka, która w lipcu zaczarowała pięknym swym muzyką m.in. widzów festiwalu Colours of Ostrava, w październiku dołączyła do swojej dyskografii dziewiątą płytę – „Ghosts”.

To drugi w tym roku pełnowartościowy album studyjny artystki, po lutowej ścieżce dźwiękowej do filmu dokumentalnego w reżyserii Susanny Fanzun. „Ghosts”, w odróżnieniu od wyłącznie instrumentalnej muzyki zawartej w dokumencie o rodzinie XX-wiecznego związkarskiego twórcy Alberto Giacomettiego, jest wydawnictwem różnicowanym stylistycznie, otwartym na nowe wyzwania. Co ważne, Hania Rani w tej muzyce przyszedł do siebie zachować idealny umiar. Emocje dawkuje ostrożnie, bez pretensjonalnej nachalności. Idealnym przykładem jest piękny temat „Whispering House”, nagrany wspólnie z Olfafrem Arnaldsem, islandzkim kompozytorem traktującym sztukę w podobny sposób, jak Hania Rani.

Duchy zawarte w nazwie albumu bynajmniej nie mają odstraszać słuchacza, ale wręcz przeciwnie. Mają być raczej muzycznym przewodnikiem dla wszyst-

kich, którzy zbyt pochopnie zaszufladkowali Hanię Rani w elektronicznym romantyzmie, w krainie Maxa Richtera czy Philipa Glassa. „Jest we mnie dużo więcej różnych pasm, które mnie interesują, i z którymi chciałabym być łączona. Więc teraz jest mój moment mierzenia się z samą sobą, ze swoimi osobistymi duchami” – zdradziła artystka w jednym z wrześniejących wywiadów promujących zbliżającą się płytę.

Zaskoczeniem jest od razu otwierający album temat „Oltre Terra”. Surowy ambient z odległej galaktyki, pulsujący jak organy Hammonda na najlepszych płytach sław hard rocka. Drugi w kolejności, „Hello”, to pierwszy z wielu utworów, w których Rani skupia się na śpiewie. I wychodzi jej to świetnie. Można nawet pokusić się o herezję, pisząc, że to najbardziej... popowy kawałek w karierze tej artystki. Trzeci duch na płycie

przybrał szaty wędrowca po zakamarkach miłości. „Don't Break My Heart” oprócz bluesowej tęsknoty hipnotyzuje też regularnym trip-hopowym tętnem niczym zegar na dworcu kolejowym. Po dwóch piosenkach przychodzi pora na... ambient-techno, bo w tym klimacie utrzymamy jest rozdarty na kilka szorstkich, instrumentalnych warstw temat „24.03”. Wsluchując się w ten utwór, nie sposób pominąć technicznego mistrzostwa, z jakim Rani porusza się po elektronicznych klawiszach. Na koncertach to wszystko trafia do odbiorcy z podwójną mocą, nawet kiedy artystka stoi lub siedzi odwrócona plecami do słuchaczy, by jeszcze bardziej skupić się na „tu i teraz”.

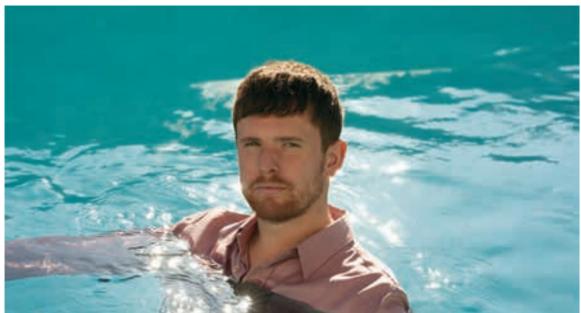
Podczas pierwszego obcowania z tym albumem próbowałem, trochę na siłę, wyłączyć z podświadomości muzyczne skojarzenia. Jednak już w ukrytym pod numerem piątym temacie „Dancing

with Ghosts” śpiewająca Rani przywołuje najlepsze czasy... Björk, a ja od pewnego czasu nie mogę się uwolnić od tej pięknej piosenki, zrealizowanej w duecie z Patrickiem Watsonem. Naprawdę dużo mamy na „Ghosts” klimatycznego śpiewu Hani Rani, chociażby w kameralnym walcu „A Day in Never” czy neo-folkowym „Thin Line” (z gościnnym udziałem Duncana Bellamy'ego). Instrumentalny utwór „Komeda” jest z kolei ukłonem dla Krzysztofa Komedy, wybitnego polskiego kompozytora i pianisty jazzowego.

„Komeda” działa jak muzyczna inwokacja do zamykających płytę dwóch „polskich” utworów. Wokalna „Utrata” wciąga nieco mniej, niż „chopinowskie” zakończenie w postaci „Nostalgi” – klimatycznej fortepianowej kłamy za spacerem z Hanią Rani i jej duchami. W takim towarzystwie aż chce się błędzić. ▲

PRZEZ LORNETKĘ

Kolorowa muzyczna ofensywa

• James Blake należy do najbardziej wpływowych współczesnych muzyków.
Fot. Materiały prasowe

Organizatorzy festiwalu Colours of Ostrava (17-20 lipca 2024) ogłosili w tym tygodniu przyjazd kolejnej dużej gwiazdy współczesnej muzyki. Aktualną listę złożoną z takich wykonawców, jak Sam Smith, Tangerine Dream czy Queens of the Stone Age uzupełnił 35-letni brytyjski wokalista i producent James Blake.

Przyszłoroczna edycja Colours of Ostrava już teraz, w listopadzie, zapowiada się bardzo ciekawie. Do atrakcyjnej muzycznej układanki dołączył w poniedziałek James Blake, artysta

niekonwencjonalny, który pokonywanie granic muzycznych traktuje jako wielką życiową przygodę.

Zaczynał od muzyki elektronicznej, w swojej twórczości często zahaczał o dubstep, a na najnowszej, wydanej we wrześniu szóstej płycie „Playing Robots into Heaven”, umiejętnie połączył popowy mainstream z elektroniką i muzyką taneczną. Blake, podobnie jak zapowiedziany wcześniej Sam Smith, uwielbia koncerty na dużą skalę, z efektowną oprawą audiowizualną. Na Coloursach zagra w sobotnim secie koncertowym na głównej scenie, w ostatnim dniu festiwalu.

Foo Fighters w Gdyni

Ciekawie zapowiada się też największy muzyczny festiwal po polskiej stronie. W Gdyni podczas przyszłorocznego festiwalu Open'er (3-6 lipca 2024) zagra m.in. amerykańska formacja rockowa Foo Fighters.

„W środę 3 lipca spełnią się marzenia wielu fanów – spodziewajcie się maratonu wypiewanych wspólnie klasyków Foo Fighters! Z dumą ogłaszamy, że jeden z najbardziej kultowych zespołów rockowych ostatnich trzech dekad wystąpi w Gdyni na Orange Main Stage!” – informują organizatorzy w mediach społecznościowych. Zespół, którego liderem jest jeden z założycieli kultowej formacji Nirvana, Dave Grohl, zaprezentuje w Gdyni przekrój swej twórczości, z naciskiem na ostatni album studyjny „But Here We Are”, nagrany już bez zmarłego perkusisty Taylora Hawkinsa.

Open'er Festival w Gdyni to jedna z największych letnich imprez muzycznych w Europie, od lat ściągająca nad Bałtyk gwiazdy rocka, muzyki pop i wielu innych gatunków. Open'er, w odróżnieniu od ostrawskich Coloursów, skupia się wyłącznie na muzyce. Oprócz Foo Fighters przyjazd do Gdyni potwierdziła też gwiazda pop, wokalistka Dua Lipa. A to dopiero końcówka listopada... ▲

Świąteczny prezent

Chór Żeński „Melodia”, działający pod dyrekcją Aleksandry Zeman w Miejscowym Kole PZKO w Nawsiu, nagrał nową świąteczną płytę CD pt. „Ta święta noc”. Krążek zawiera 15 kolęd i pastorałek w oryginalnej aranżacji dla „Melodii”.

Danuta Chlup

Nagrania zrealizowano w Sali Koncertowej Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. prof. Józefa Świdra w Jastrzębiu-Zdroju. – Mammy bardzo dużo kolęd w oryginalnym opracowaniu Karola Pyki dla naszego chóru, dlatego postanowiliśmy nagrać nową płytę – tłumaczy Lidia Lisztwan, chórzystka i była wieloletnia prezes „Melodii”.

Karol Pyka jest dyrygentem, kompozytorem, aranżerem i pedagogiem związanym z Uniwersytetem Śląskim w Cieszynie.

Kolęd i pastorałek z nowej płyty można będzie posłuchać na żywo podczas koncertu świątecznego w kościele ewangelickim w Nawsiu w niedzielę 17 grudnia o godz. 17.00. Tam można będzie również nabyć

„Narodil se Kristus Pán” czy „Bilé Vánoce”. Partie solowe wykonują: Bronisława Nowak, Aleksandra Morcinek, Edmunda Juroszek i Władysław Czepiec.

Chór śpiewa także m.in. „W Dawidowym cichym mieście”, „Ciemną nocą nad Judeą”, „Światłość przychodzi na świat”, „Gore gwiazda Jezusowi”, a w języku czeskim m.in. „Narodil se Kristus Pán” czy „Bilé Vánoce”. Partie solowe wykonują: Bronisława Nowak, Aleksandra Morcinek, Edmunda Juroszek i Władysław Czepiec.

• Chór Żeński „Melodia” w świątecznej aranżacji.
Fot. MARIAN SIEDLACZEK

płyty. Prócz „Melodii” wystąpią dziecięcy zespół „Melodyjka” oraz gościnnie chór „Canticum Novum”.

„Ta Święta noc” jest już czwartą płytą chóru „Melodia”. Jednocześnie jest drugą płytą bożonarod-

niową – pierwsza pt. „Bóg się rodzi” została nagrana w 2005 roku. ▲

Polska literatura na Ukrainie

Dzięki przedstawionemu w śróde programowi Instytutu Książki „Polska Półka na Ukrainie” do końca roku do 1420 bibliotek w tym kraju trafi prawie 30 tys. przetłumaczonych na ukraiński polskich książek, m.in. Henryka Sienkiewicza, Józefa Czapskiego, Zbigniewa Herberta, Janusza Korczaka i Doroty Terakowskiej.

Książki są nowe, w ładnej i ciekawej szacie graficznej. Zostały specjalnie wydrukowane na potrzeby realizacji programu. Dyrektor Instytutu Książki Dariusz Jaworski w rozmowie z PAP podkreślił, że to program mający na celu doprowadzenie do lepszego poznania polskiej kultury – w szczególności literatury – w świecie.

Zwrócił także uwagę, że podczas trwającej wojny z Rosją poważnie ucierpiała infrastruktura biblioteczna na Ukrainie, która i tak w dużej mierze składała się z rosyjskich książek wydanych przed 1991 r.

– Zaledwie około 20 proc. książek to były te, które oddawały ducha kulturowego i tożsamości

ukraińskiej – zaznaczył. Dodał, że po wybuchu wojny władze ukraińskie zdecydowały, aby przeciąć ten węzeł trwającej od wieków kolonizacji ukraińskiej kultury przez rosyjskie wpływy i przerwać proces deprecjonujący kulturę ukraińską. – Po tym wszystkim, praktycznie rzecz biorąc, zostały puste półki. Zapropnowaliśmy, że możemy częściowo te braki uzupełnić, jednak nie będziemy działać jak nowi kolonizatorzy, tylko będziemy budować poprzez polską literaturę element pojednania, relacje, a być może nową wspólnotę Polski z Ukrainą – dodał.

Dariusz Jaworski zaznaczył, że program spotkał się z serdecznym odzewem bibliotekarzy, którzy bardzo się cieszą, że do ich bibliotek w czasie wojny trafiają nowe książki. – W tym programie dostrzegli także inni. Półki narodowe w Ukrainie chcą mieć Niemcy, Austriacy i Francuzi. Ale to Instytut Książki przetrzął szlaki, on stworzył know-how – podkreślił.

Odpowiadając za projekt Jolanta Łabaj z Działu Programów Zagranicznych Instytutu Książki

podkreśliła, że każda „Polska Półka” zostanie oznakowana plakatem akcji, specjalnie oznaczenia znajdują się także na książkach.

W programie uczestniczy dziewięciu wydawców ukraińskich: Folio, Bohdan, Anetty Antonenko, Wydawnictwo 21, Znanntia, Apriori, Urbino, Astrolabia, Wydawnictwo Stary Lew. Projekt jest realizowany z budżetu państwa ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Partnerem Instytutu Książki w przedsięwzięciu jest Ukraiński Instytut Książki.

Projekt „Polska Półka” po raz pierwszy został zrealizowany przez Instytut Książki w 2017 r. w Wielkiej Brytanii. W 2019 r. został przeprowadzony w Stanach Zjednoczonych – wówczas polskie półki pojawiły się w bibliotekach na nowojorskim Brooklynie i w Filadelfii. W 2021 r. do programu dołączyła Ukraina. Wówczas za pośrednictwem polskich placówek dyplomatycznych do 26 ukraińskich bibliotek przekazano ponad 1200 książek polskich autorów. (PAP)

Szkoły będą strajkować

Dokończenie ze str. 1

Dla rodziców zwłaszcza mniejszych dzieci zamknięte przedszkole lub szkoła to mimo wszystko problem. Wielu z nich rozumie jednak powody strajkujących pracowników szkół. – Dla nas, rodziców, może to być jeden dzień dodatkowych komplikacji, jednak w przypadku wprowadzenia proponowanych przez Ministerstwo Szkolnictwa zmian nasze dzieci stracą możliwość uczestniczenia

w dzielonych lekcjach. Dojdzie do redukcji etatów pedagogicznych i niepedagogicznych w szkole, zatem uczniowie będą musieli pracować w większych grupach z mniejszą ilością nauczycieli, a to nie jest najlepsza sytuacja. Część szkół nie zostanie zamknięta, ale weszły protest w inny sposób. Nie ma sensu wyzywać tych, którzy będą strajkować, ani potępiać tych, którzy tego nie zrobią. Obie decyzje mają swoje uzasadnienie – zaznaczyła prezeska TNP. (sch)

Jaka książka dla nastolatka?

• Bibliotekarki spotkały się w śróde w „Avionie” na warsztatach zorganizowanych przez SPPK. Fot. BEATA SCHÖNIVALD

Z inicjatywy Stowarzyszenia Przyjaciół Polskiej Książki w śróde w czeskojęzycznej kawiarni-czytelni „Avion” odbyły się warsztaty dla pracowników polskich oddziałów bibliotek w regionie. Z oferty skorzystało ponad 30 osób. – Zaskoczyło mnie tak duże zainteresowanie. Przyjechali przedstawiciele niemal wszystkich polskich oddziałów – powiedziała „Głosowi” wiceprezes SPPK Helena Legowicz.

Impreza, której celem było przybliżenie współczesnej literatury polskiej dla dzieci i młodzieży oraz przekazanie o ciekawszych tytułach bibliotekom z Zaolzia, została zrealizowana na kanwie dwóch projektów, z których Stowarzyszenie Przyjaciół Polskiej Książki otrzymało dofinansowanie. Pierwszym była „Polska półka” Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”, z której SPPK zakupiło książki,

drugim – projekt zgłoszony do Fundacji Volens, który pozwolił na zorganizowanie warsztatów z wykorzystaniem środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów RP. Spotkanie prowadziła Wiesława Jędrzejczykowa, dyrektorka wydawnictwa Literatura, z którym Stowarzyszenie Przyjaciół Polskiej Książki od lat współpracuje. Opowiadała o współczesnych trendach czytelnictwa wśród młodzieży, powołując się na wyniki przeprowadzonych badań, przybliżyła, po jaką literaturę sięgają dzisiejsi nastolatki, jakim zainteresowaniem cieszą się wśród nich książki papierowe, a jakim e-booki. W czasie wykładu wiele uwagi poświęciła również tematowi poruszanym przez współczesnych autorów powieści dla dzieci i młodzieży oraz zaprezentowała szereg tytułów odpowiednich dla poszczególnych kategorii wiekowych. (sch)

To my definiujemy naszą wspólnotę

Przedstawiciele polskiej mniejszości w Republice Czeskiej spotkali się w środę 15 listopada w Ambasadzie RP w Pradze na uroczystości z okazji 105. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, jaka przypadła cztery dni wcześniej. W spotkaniu wzięli udział m.in. przedstawiciele Kongresu Polaków w RC, Zarządu Głównego Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w RC i wielu innych społeczników aktywnie działających na różnych polach na rzecz polskości w RC.

Łukasz Klimaniec

Witając gości środowego spotkania Mateusz Gniazdowski, ambasador RP w Pradze, nawiązał do obchodzonego 11 listopada Święta Niepodległości.

– Warto pamiętać, jak narodziła się II Rzeczpospolita, jakie wolności obywatelskie przyniosła i jak kształtowała się nowoczesna państwowość polska w walce z imperializmem i rewizjonizmem. Gdy niedawno naszym czeskim przyjaciółom i sojusznikom składałem życzenia z okazji narodowego święta, powstania państwa czeskosłowackiego, wyraziłem przekonanie, że łączą nas wartości, które były ważne przy narodzinach naszych dwóch nowoczesnych państw w 1918 r.: niepodległość, demokracja, opór wobec imperializmu i rewizjonizmu – zaznaczył.

Wydarzenie było okazją do wręczenia odznaczeń za szczególne zasługi na rzecz krzewienia polskości i budowania dobrych, sąsiedzkich polsko-czeskich relacji.

Ambasador Mateusz Gniazdowski odznaczył Antoniego Matuszkiewicza, urodzonego we Lwowie polskiego poety, prozaika i animatora życia literackiego, który od 2008 mieszka w Martinkovicach koło Broumova. Jest on promotorem pisarzy i poetów, prowadzi warsztaty poetyckie, a jego aktywność wzmacnia życie kulturalne i społeczne na pograniczu polsko-czeskim i buduje dobrą sąsiedzką współpracę.

Odnaczenie odebrał także Krzysztof Nowak, pochodzący z Cieszyna profesor Uniwersytetu Śląskiego, autor wielu prac z dziejów Śląska Cieszyńskiego, który w 2012 roku habilitował się na podstawie pracy „Mniejszość polska w Czechosłowacji (1945-1989)”. Swą działalnością naukową i aktywnością społeczną przyczynia się do wzmacniania pozycji Polski na arenie międzynarodowej – uzasadniono.

Trzecim z odznaczonych był Petr Mrkyvka, czeski prawnik i wykładowca, od 1998 konsul honorowy RP w Brnie.

Antoni Matuszkiewicz przemawiając w imieniu wyróżnionych, zwrócił uwagę na wzmacnianie pozycji Polski wśród innych krajów. Przyznał, że jego ojciec brał udział w walkach w listopadzie 1918 r. na Kresach Wschodnich, dlatego ta chwila

• W wydarzeniu wzięli udział m.in. polscy społecznicy aktywnie działający na różnych polach na rzecz polskości w RC. Fot. MAREK SŁOWIACZEK

osobiście jest dla niego ważna. – Wyrażamy wszystkie siły, by nadawać nowy kształt temu, co jeszcze nie

jest ukształtowane, czyli tej naszej wspólnoty narodowej, naszemu społeczeństwu w Polsce. Bo to my,

jak długo żyjemy, definiujemy tę naszą wspólnotę. I ona będzie taka, jaką my ją stworzymy – mówił. ◀

REKLAMA

CATERING ZAREŁKO

OFERUJEMY

- Korytka
- Wesela
- Rauty
- Bankiety
- Obiady dla firm
- Catering do domu

KONTAKT

+48 660 357 077

www.cateringcieszyn.pl

Ca-115

Od »bambika« do »zgerypały«

Zakończył się pierwszy etap plebiscytu PWN – Młodzieżowe Słowo Roku 2023, w którym Internauci zgłosili prawie 18 tysięcy słów i wyrażen. Jury wyłoniło finałową dwudziestkę. Teraz zaczyna się kolejny etap konkursu, w którym każdy może oddać głos na swojego faworyta. Jest na to czas do końca miesiąca.

Młodzieżowe Słowo Roku to plebiscyt organizowany przez Wydawnictwo Naukowe PWN pod patronatem naukowym Uniwersytetu Warszawskiego. Jest przedsięwzięciem popularyzującym język polski wśród młodzieży, zapoczątkowanym w 2016 roku w ramach projektu Słowa Klucze i programu Narodowego Centrum Kultury „Ojczyzny – dodaj do ulubionych”.

Tegoroczna edycja jest już ósmą, ale jak co roku pojawiły się nowe wyrazy, inspirowane komunikacją w ramach mediów, gier i codziennych kontaktów, ale także znowu ujawnili się „dobrzy znajomi”, a

więc słowa, które niemal na stałe weszły do języka młodzieży.

– Pierwszy etap tegorocznego plebiscytu dowodzi, że język młodzieży docenia wartości odwołujące się do prawdy i autentyczności. Ta pierwsza może być ujmowana w bardzo klasycznym, prostym

rozumieniu – jako zgodność z rzeczywistością, ale także porządek i logika rzeczy, ta druga – jako sposób reakcji na informacje czy treści, z którymi styka się człowiek lub też jako styl życia we współczesnym świecie – uważa prof. dr hab. Anna Wileczek z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, przewodnicząca jury.

Bartek Chacirński z tygodnika „Polityka” w swoim komentarzu odnotowuje, że w tym roku w plebiscycie znalazło się wiele zgłoszeń odnoszących się do dbałości i uwagi (czasem przesadnej) przykładowie przez młodych mężczyzn do własnego wyglądu i szyku. Część z nich została przeniesiona na nasz grunt z krajów anglosaskich, gdzie została spopularyzowana przez sławnych youtuberów i raperów. Z kolei prof. dr hab. Marek Łaziński z Uniwersytetu Warszawskiego zwraca uwagę na wieloznaczne słowa, które od dekad funkcjonują w wielu wariantach w młodzieżowym slangu. (ldm)

Finalowa lista (w kolejności alfabetycznej): bambik, baza, bratku/bruh, cringe, delulu, drillowiec, FR for real, git, imo, LOL, NPC, odklejka, oporowo, rel, rizz, side-eye, sigma, slay, zgerypała

SPORT

Skoczkowie zameldowali się w Ruce. Zaczynamy!

Rozpoczyna się prawdziwa zima. Znakiem na niebie niekoniecznie musi być spadający śnieg, wystarczy, że rusza nowy sezon Pucharu Świata w skokach narciarskich. Zanim ziszczą się marzenia szejków z Półwyspu Arabskiego, by zmagania najlepszych zawodników odbywały się również pod dachem luksusowych stadionów, przed nami kolejny klasyczny sezon. Z narzekaniem na warunki pogodowe i zmienny wiatr oraz dużymi wymaganiami w stosunku do – w naszym przypadku – polskich skoczków. A więc: zaczynamy!

• Polscy skoczkowie bezpiecznie dotarli do Ruki. Dziś kwalifikacje do weekendowych konkursów indywidualnych. Fot. PZN

Janusz Bittmar

Zjednoczonych, Szwajcarii, Turcji i Włoch.

Zmiany FIS

W sezonie 2023/2024 wprawdzie nie dojdzie do wielkiej rewolucji, ale mały lifting prefinansowany przez władze FIS jednak nastąpi. Główna zmiana dotyczy liczby zawodników, których mogą wystawić do konkursu najlepsze federacje. W zeszłym sezonie limit skoczków startujących pod auspicjami czołowych reprezentacji ograniczony był do siedmiu zawodników, obecnie został obniżony do sześciu. W nowym sezonie tylko trzy najlepsze federacje, według ubiegłorocznych statystyk, będą mogły wystawić sześciu skoczków. W tym elitarnym gronie, na podstawie wyników uwzględniających również Puchar Kontynentalny, znalazły się drużyny Niemiec, Austrii i Norwegii. Do koszyka z piątką zawodników trafiły Polska, Japonia i Słowenia. Wyjątek od tej reguły będą mieli gospodarze konkretnego konkursu, wtedy pula zawodników będzie wyższa.

Decyzja FIS o zmniejszeniu limitów startowych dla najsilniejszych reprezentacji ma pomóc skoczkom z drugiego szeregu. Nie wszyscy zawodnicy są jednak zadowoleni z nowej formuły. – Niedługo skoki staną się ekskluzywnie, nie będą dostępne dla wszystkich. Oczywiście my jako skoczkowie możemy wyrazić swoją opinię, ale mamy świadomość, że nikt nie z tym nie robi. Nie mamy nic do gadania – stwierdził pochodzący z Cieszyna wychowanek WSS Wisła. Trzykrotnie zdobywca Pucharu Świata zagoszczą w nowym sezo-

Małysz: Idziemy w dobrym kierunku

– Były drobne problemy, ale wszystko idzie w dobrym kierunku, wszystko jest pod kontrolą – powiedział prezes Polskiego Związku Narciarskiego Adam Małysz. – W tym sezonie nie mamy głównych imprez, typu mistrzostw świata w narciarstwie klasycznym, oprócz tych w latach narciarskich. To powoduje, że zawodnicy mogli mieć trochę więcej oddechu w trakcie przygotowań. Z drugiej strony można było zrobić treningi bardziej urozmaicone. Małysz odniósł się też do ostatnich problemów zdrowotnych Dawida Kubackiego. – Bogu dzięki, że wszystko tak się ułożyło w tym całym nieszczęściu. Fajnie, że Dawid nie musiał przechodzić na indywidualny tryb treningowy. Ćwiczył wspólnie z grupą i widać, że dalej jest w wysokiej formie. W kontekście jego dyspozycji można być optymistą. To będzie kolejny sezon, podczas którego będzie mógł udowodnić, że jest liderem kadry i może walczyć o Kryształową Kulę. Każdy trzyma kciuki za niego, a także jego rodzinę. Doświadczyl bardzo trudnej sytuacji, ale popatrzymy na to z drugiej strony. Myślę, że te przejścia tylko go wzmocnią. To hartowanie charakteru. Widać, że daje sobie z tym radę i jest uśmiechniętym gościem, optymistycznie nastawionym do życia (PAP)

nie w Polsce. Stanie się tak bezpośrednio po prestiżowym Turnieju Czterech Skoczni – na pierwszy ogień zawodnicy powalczą o punkty w Wiśle (13-14 stycznia 2024), a następnie w Szczyrk (17 stycznia 2024) i Zakopanem (20-21 stycznia 2024). Aż trzy polskie przystanki w Pucharze Świata będą więc mocną konkurencją dla tradycyjnego norweskiego cyklu Raw Air zaplanowanego w połowie marca, na końcówkę sezonu.

Granerud kontra reszta świata?

U progu nowego sezonu bukmacherzy typują tradycyjnie faworyta do Kryształowej Kuli, czyli zwycięzcę klasyfikacji generalnej. Królem minionej sezonu był Norweg Halvor Egner Granerud, który wygrał aż 12 konkursów. Do pełni szczęścia zabrakło temu skoczkowi tylko in-

dywidualnego medalu z mistrzostw świata w Planicy. Granerud „słynie” z ostrożnych skoków na początku sezonu, pełnię możliwości pokazuje dopiero na przełomie roku. Tak było również w poprzednim sezonie, kiedy to pazury pokazał podczas Turnieju Czterech Skoczni.

W gronie faworytów wymieniani są też Polacy – Dawid Kubacki i Piotr Żyła, „przyczajonym tygrysem” ma być Kamil Stoch. – Ostatnie tygodnie były dla nas bardzo intensywne. Za nami bardzo dużo zgrupowań i podróży. Trenerzy mają konkretny plan, wszystko jest w kalkulowane w program przygotowania nas do długiego sezonu i nie mam powodu, żeby im nie wierzyć. Ufam temu, co robimy i jestem przekonany, że niebawem będziemy zbierać profity. Czuję głód skakania i mam głęboką wiarę w to, że będzie dobrze – stwierdził Stoch. ◀

Na początek Estonia

Estonia będzie rywalem polskich piłkarzy w marcowym półfinałowym meczu barażowym o EURO 2024. Spotkanie zaplanowano na 21 marca na PGE Narodowym w Warszawie. W razie zwycięstwa podopieczni Michała Probierza trafią na triumfatora pojedynku Walia – Finlandia. Zrobimy wszystko, żeby wygrać. Wiemy, jakim zespołem jest Estonia. Będzie okazja spotkać starych znajomych, jak Vassiljev czy Zenjow. Mamy cztery miesiące do przygotowania, oni też. Zrobimy wszystko, żeby wygrać – zaznaczył selekcjoner Michał Probierz. Finał barażowy zaplanowano na 26 marca. Miejsce rozegrania meczu zostanie dopiero ustalone. (jb)

LM pozostaje w Witkowicach

Tylko jednej drużynie z naszego regionu udało się awansować do ćwierćfinału hokejowej Ligi Mistrzów. Sukces święcą Witkowice, które w dwumeczu 1/8 finału wyeliminowały Pelicans Lahti. Za burta znaleźli się natomiast Stalownicy Trzyniec. Zarówno Stalownicy Trzyniec, jak też Witkowice Ridera przystępowali do rewanżowych spotkań w komfortowej sytuacji, podbudowani zwycięstwem w pierwszych meczach. Trzyńczenie po wygranej 4:3 ze szwedzkim klubem Skelleftea AIK w rewanżu zagrani ponieży oczekiwania, przegrywając na północy Szwecji 2:5. W 50. minucie meczu, przy stanie 3:2 dla gospodarzy, obie drużyny z powodu włączonego alarmu przeciwpożarowego spędziły 10 minut przed stadionem, w temperaturze minus 18 stopni Celsjusza... Po powrocie do hali zespół gospodarzy dołączył kolejno dwie bramki, wygrywając m.in. za sprawą hat tricka Lindholma 5:2. Na listę strzelców Trzyńcza wpisali się Jeřábek i Pánik. Mistrz RC po odpadnięciu z Ligi Mistrzów może się już w pełni skupić na rywalizacji w Tipsport Ekstralidze, w warunkach przyjaźniejszych dla zdrowia.

Witkowice, które w rodzimych rozgrywkach męczą się niemiłosiernie, na arenie międzynarodowej pokazują zupełnie inny hokej. Bilet do ćwierćfinału Ligi Mistrzów zapewnił ostrawskiej ekipie domowy remis 1:1 z Pelicans Lahti. Bramki w wyrównanym pojedynku zdobyli – dla Witkowic w 20. minucie Dominik Lakatoš, dla Lahti w 45. minucie Schnarr. W pierwszym spotkaniu ze zwycięstwem walkowerem 3:0 radowali się w Finlandii gracze Witkowic. (jb)

OFERTA

HOKEJ – TIPSPORT EKSTRALIGA: Witkowice – Sparta Praga (dziś, 17.30), Witkowice – Pilzno (niez., 16.00), Trzyniec – Karlowe Wary (niez., 17.00).
PIŁKA NOŻNA – FORTUNA LIGA: Karwina – Otomunieci (sob., 15.00), Slovákco – Ostrawa (niez., 15.00).

Znajdź nas na X-ie

WSPOMNIENIE O JERZYM SUSZCE (1889-1972)

Był całkowicie oddany pracy

„Tytan pracy, nauce poświęcił życie swoje” – taki napis widnieje na nagrobku Jerzego Suszki na cmentarzu Junikowskim w Poznaniu. Tytanem pracy nazwano go w latach najgorętszej odbudowy gmachów uniwersyteckich po II wojnie, kiedy to od rana do późnej nocy, mimo choroby pracował, organizował, budował... Jak większość cieszyńskiej inteligencji miał chłopskie korzenie.

Władysława Magiera*

Urodził się w położonym pod górami Piosku jako dwunaste dziecko, ale dziesięcioro rodzeństwa zmarło w niemowlęctwie. Ojca nie pamiętał, zmarł rok po jego narodzinach. Mimo trudnej sytuacji materialnej po ukończeniu szkoły w Nawsiu rozpoczął edukację w polskim gimnazjum w Cieszynie, założonym przez Macierzą Szkolną dla Księstwa Cieszyńskiego.

Od Suschka do Suszki

Z domu rodzinnego wyniósł niezlomne poczucie przynależności do narodu polskiego. Rodzice profesora jeszcze przed jego urodzeniem zmienił pisownię nazwiska z niemieckiej Suschka na polską Suszka, którą on z niewiadomych przyczyn zmienił w 1932 roku na Suszko. W gimnazjum, do którego uczęszczał w latach 1900-1908, jako jeden z dwóch najlepszych, został stypendystą Macierzy. W ostatniej klasie wygłosił w Domu Narodowym, w czasie wieczorku ku czci Adama Mickiewicza, słowo wstępne. Wieszczą już wtedy darzył zainteresowaniem i szacunkiem. Będąc jednym z najlepszych uczniów, wygłaszał przemówienia również podczas innych szkolnych uroczystości. Ponieważ w domu nie przelewał się, po maturze w czasie wakacji pracował w aptece w Łazach, a od października 1908 roku, korzystając z przyznanego mu stypendium im. Franciszka Józefa, rozpoczął studia na Niemieckiej Politechnice w Pradze. Studia ukończył z „najwyższą pochwałą”, czyli lokatą i w 1912 roku otrzymał tytuł inżyniera chemika. Rok później został doktorem nauk technicznych, a prace o alkaloidach wykonał pod kierunkiem prof. Paula Rabego. Został pracownikiem naukowym macierzystej uczelni i w Pradze przeżywał do wybuchu I wojny światowej.

Po rozpoczęciu wojny otrzymał powołanie do czynnej służby w armii austriackiej. Od stycznia 1915 roku został pomocnikiem aptekarskim w Kotorze w Dalmacji, później służył kurs oficerski i służył w Pułku Artylerii Ciężkiej w Tivacie (Czarnogóra). W armii austriackiej officer winien wykazać się nienaganną postawą moralną i dlatego wójt gminy Piosiek wystawił w 1916 roku Jerzemu Suszce świadectwo moralności, które przetrwało w rodzinnych dokumentach. Koniec wojny zastał go na froncie włoskim w stopniu podporucznika. Do domu wrócił poważnie ranny; obrażenia odniósł w wyniku wybuchu pocisku. Mimo fatalnego stanu zdrowia od razu zgłosił się do służby w oddziałach polskich, ale po kilku tygodniach został zwolniony – organizm był silnie wycieńczony m.in. szkor-

• Emilia Gulda i Jerzy Suszko w dniu zawarcia związku małżeńskiego w kościele Jezusowym w Cieszynie. Kwiecień 1918 r.

butem. Leczył się kilka miesięcy, a konsekwencją wcześniejszej kontuzji była laska, z którą nie rozstawał się do końca życia. Z Emilią Guldą zawarł związek małżeński w ewangelickim kościele Jezusowym w Cieszynie w kwietniu 1918 roku. Po powrocie do zdrowia zdecydował się na pracę w Instytucie Chemicznym na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, którą rozpoczął w kwietniu 1919 roku. Żona z synem pozostała do 1921 roku w domu swoich rodziców w Podborze. Dopiero w roku 1921 oboje zamieszkali w Krakowie, a rodzina powiększyła się o dwie córki i syna, który jednak zmarł przed trzecimi urodzinami. Jerzy, już jako adiunkt, wykładał chemię organiczną i nadal zajmował się w swoich badaniach alkaloidami, badał je w korze chininowej. Rozprawę habilitacyjną obronił w 1925 roku, a profesorem Politechniki Lwowskiej został mianowany w 1927 roku. Wtedy też rozpoczął działalność w wielu towarzystwach naukowych, m.in. zaangażował się w powołanie Polskiego Towarzystwa Chemicznego, należał do tzw. członków-założycieli, a w późniejszych czasach pełnił funkcję prezesa. Został także przyjęty w poczet członków towarzystw zagranicznych, m.in. amerykańskich. Na Uniwersytecie Poznański, w którym objął Katedrę i Katedrę Chemii Organicznej, przeniósł się w 1930 roku.

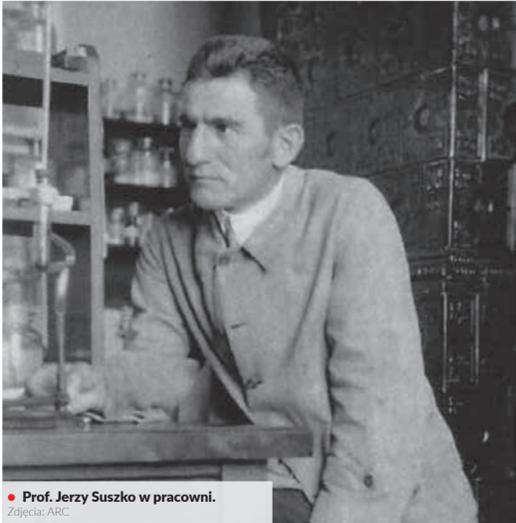
Ostatnie miejsce na Ziemi

W Poznaniu mieszkał do końca życia z przerwą w okresie II wojny światowej, kiedy to rodzina wróciła do Krakowa. Od samego początku bardzo ciężko pracował. Obciąże-

nie dydaktyczne wynosiło 8-9 godzin dziennie. Dziś wydaje się to niemożliwe; profesor nie mógłby mieć aż tylu godzin. Ponadto zastał niewykończony nowy gmach Collegium Chemicum i postanowił go przystosować jak najszybciej do zajęć. Czegoś jak czegoś, ale ciężkiej pracy profesor nigdy się nie bał, był do niej przyzwyczajony, taką postawę wyniósł z domu.

Rodzinne strony nadal odwiedzał często w czasie wakacji, w końcu oboje z żoną byli spod Cieszyna. Zawodowe obowiązki wypełniał zawsze z należytą rzetelnością, zaangażowaniem i poświęceniem. Jego wykłady oparte o najnowsze naukowe osiągnięcia, przygotowane perfekcyjnie, w połączeniu z nieprzeciętnymi umiejętnościami przekazywania wiedzy, przyciągały wielu słuchaczy. Studenci wspominają, że profesor mówił bardzo szybko, rysując przy tym wzory chemiczne na tablicy, po czym, dla zrobienia miejsca na następne, bardzo szybko je ścierał, dlatego notatki z wykładów prowadzono parami: jedna osoba pisała tekst mówiony, a druga przepisywała wzory. Już przed wojną został członkiem Polskiej Akademii Umiejętności i dziekanem Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego.

Po zajęciu Poznania przez Niemców i zamknięciu uniwersytetu, rodzina Jerzego Suszki przeniosła się do Krakowa. Profesor, oddany absolutnie nauce, nie potrafił sobie nawet wyobrazić postępowania Niemców, prawdopodobnie jego obraz wojny ukształtował się w oparciu o to, co przeżył w czasie I wojny światowej. Chciał wrócić do

• Prof. Jerzy Suszko w pracowni. Zdjęcie: ARS

pracy na UJ, nie znosił przecież bezczynności i wybierał się na uczelnię 6 listopada 1939 roku na spotkanie profesorów. Żona była temu przeciwna, ale znając jego nieustępliwość, wiedziała, że nic nie wskóra i... schowała mu buty. Być może właśnie intuicji żony zawdzięcza to, że wojnę w ogóle przeżył, bo kiedy w końcu znalazł buty i przyszedł na uniwersytet, zdążył tylko zobaczyć, jak Niemcy wyprowadzają profesorów w ramach akcji pacyfikacyjnej Sonderaktion Krakau.

Nie uratowało się absolutnie nic...

Emilia, chowając buty, ocalała go przed wywozkiem do obozu koncentracyjnego, a może i przed śmiercią. Z początkiem grudnia 1939 roku bezrobotny profesor znalazł pracę, fizyczną w wodociągach miejskich, a od sierpnia 1940 roku zajmował się analizą bakteriologiczną wody w stacji pomp na Bielanych. Od lipca 1942 roku był zatrudniony jako pracownik techniczny laboratorium Zakładu Badania Żywności. Stanowisko to objął na życzenie kierownictwa tajnego uniwersytetu i wykorzystywał je do zatrudniania młodzieży ze Szkoły Chemicznej, w której uczył już w roku szkolnym 1941/42. Młodzi ludzie mieli pracę i mogli się dokształcać. Od 1943 roku zaangażował się w wykłady na konspiracyjnym UJ. W wyzwolonym w styczniu 1945 roku Krakowie objął na UJ kierownictwo Zakładu Chemii Organicznej, ale już pod koniec lutego wrócił do Poznania, aby zabezpieczyć przed grabieżą i dewastacją miłośni uniwersytetu. Niestety z ukochanego Zakładu Chemii Organicznej Uniwersytetu w Poznaniu nie uratowało się absolutnie nic!

Senat powierzył Jerzemu Suszce referat ds. odbudowy zniszczonych gmachów uniwersyteckich oraz funkcję dziekana na Wydziale Ma-

tematyczno-Przyrodniczym. Pracował w ciężkich warunkach, a priorytetem była jak najszybsza ponowna odbudowa i wyposażenie Collegium Chemicum, które zostało zniszczone w czasie walk o Poznań. Walczył o odczynniki, które zdobywał w bardzo różny sposób. Projektował nowe pracownie. Mimo kłopotów ze zdrowiem włączył się w działalność społeczną, w odbudowę parafii ewangelickiej w Poznaniu, gdzie został przewodniczącym Rady Parafialnej, prezesem Polskiego Towarzystwa Ewangelickiego i opiekunem Stowarzyszenia Polskiej Akademickiej Młodzieży Ewangelickiej. Jeździł do ministerstwa, aby wyznaczyć odzyskali miennie kościelne.

Mimo że po roku 1951 intensywne kontakty z parafią ustały na skutek nieznanych dzisiaj nieporozumień, to swoim poglądom nigdy się nie sprzeniewierzył. Nigdy nie należał do żadnej partii politycznej i nie angażował się oficjalnie w żadną działalność polityczną. Nigdy nie był też współpracownikiem SB, mimo usilnych starań tych służb. Jego życie miało na celu oddanie pracy, solidność i odpowiedzialność – wynikało z tego, co wyniósł z obojczywego domu w Piosku, gdzie ukształtowany został jego kręgosłup moralny. Dzięki temu przetrwał dwie wojny światowe i czasy stalinowskich represji. Urząd Bezpieczeństwa Publicznego w 1952 roku wystawił mu bardzo niepochebną opinię...

* Tekst pochodzi z „Kalendarza Beskidzkiego”, wydawanego przez Towarzystwo Przyjaciół Bielska-Białej i Podbeskidzia. Ukazuje się drukiem na początku grudnia i powinien być dostępny w księgarni na Głębokiej w Cieszynie oraz Księgarni Wirthów w Czeskim Cieszynie. Drugą część opowieści o Jerzym Suszce zamieścimy za tydzień.

pre-teksty i kon-teksty /292/

Krzysztof Łęcki

Jeż, lis, paradoksy

Szkie „Jeż i lis. Esej o pojmowaniu historii u Tolstoja” Isaiaha Berlin rozpoczyna od cytatu z greckiego poety Archilocha: „Lis wie wiele rzeczy, ale jeż jedną nie ma”. Lew Tolstoj grupował tak – jako lisy czy jeże – przede wszystkim twórców, pisarzy. Ale nic nie stoi na przeszkodzie, by podstawowy podział typów ludzkich zastosować do świata polityki. Także do polityki czasów peloponeskiej (431-404 p.n.e.). Nie jest to w żadnym razie – gdy idzie o wykorzystanie eseju o pojmowaniu historii u Tolstoja – pomysły ekstrawaganckie. „Przegląd Polityczny” okładowym tematem jednego z numerów pisma, który ukazał się po inwazji Rosji na Ukrainę, uczynił zderzenie dwóch nazwisk – Tolstoja i Tukidydesa.

I W sklepikach z pamiątkami czy to w Atenach, czy na wyspach greckich, znaleźć można, gipsowe najczęściej, popiersia słynnych (a więc starożytnych) Greków. Są wśród nich wielcy filozofowie, dramaturzy, historycy, jest i Hipokrates. Jest – i to w sporej ilości – wódz, który stał się synonimem zachodniego heroizmu: Spartiata Leonidas. O Termopilach słyszeli wreszcie wszyscy jeszcze w szkolnych ławach. Ale znaczące postaci greckiej polityki V wieku p.n.e. reprezentuje tylko dwóch Ateńczyków: Perykles i Temistokles (choć tego ostatniego trzeba się mocno naszkukać). A przecież to Temistokles był architektem polityki zagranicznej Aten w tej postaci, w której prowadzona była po wojnach perskich. To jego projekt ucinienia z Aten potęgi morskiej stał się fundamentem polityki, która stała u podstaw strategii Peryklesa w wojnie ze Spartą. Poszukiwanie odpowiedzi na pytanie – kto był w tym towarzystwie „jeżem”, a kto „lilem” rozpoczyna się na długo przed opisanym przez Tukidydesa starciem Ateńczyków i Spartan. Szukać jej trzeba już w czasach, które nastąpiły zaraz po greckim zwycięstwie nad Persami pod Salaminą i Platejami.

II Piszę Tukidydes: „Ateńczycy, natychmiast po wycofaniu się Persów z Attyki (...) przygotowali się do odbudowy miasta i murów (...) Lacedemończycy zaś dowiedziawszy się o tych planach przybyli w poselstwie do Aten; chętnie by bowiem widzieli, żeby ani oni sami, ani nikt inny nie miał murów. Popierała ich w tym większa część sprzymierzeńców z obawy przed silną liczebnie flotą ateńską, która przedtem nie istniała, i przed odwagą Ateńczyków okazaną podczas wojny z Persami. Posłowie wzywali Ateńczyków, żeby nie stawiali murów, ale raczej wspólnie z Lacedemończykami zniszczyli mury wszystkich innych miast poza obrębem Peloponezu. Posłowie nie wyjawiali swych właściwych intencji i podejrzeń wobec Ateńczyków; jako argument podawali, że nie chcą, aby Persowie w razie ponownego najazdu znaleźli punkty oparcia dla swych wypadów tak jak ostatnio w Tebach, i twierdzili, że wszyscy Grecy znajdą dostateczne schronienie na Peloponezie. Ateńczycy za namową Temistoklesa odpowiedzieli Lacedemończykom, że sami wysłali poselstwo do nich w tej sprawie, i szybko odprawili posłów lacedemońskich; Temistokles zaś doradził im, żeby jego samego jak najszybciej wyparowali do Lacedemonu, innych zaś posłów, którzy mieli mu towarzyszyć, nie tak prędko, lecz żeby za-

trzymali ich do chwili, aż wzniosą mur do takiej wysokości, która pozwoli na obronę przed atakiem; wszyscy zaś bez wyjątku obywatela, mężczyźni, kobiety i dzieci mieli zająć się budową muru nie oszczędzając, jeśli będzie trzeba, ani prywatnego, ani publicznego budynku, burząc wszystko bez różnicy. Podawasy też wskazówki i przyrzeczy, że resztę sam załatwi w Lacedemonie, odjechał. Po przybyciu do Lacedemonu nie udało się od razu do władz, lecz zwrócił pod rozmaitymi pozorami. Ilekroć zaś ktoś z lacedemońskich urzędników zapytywał, dlaczego nie zjawia się przed zgromadzeniem lacedemońskim, odpowiadał, że czeka na swych towarzyszy, że pozostali oni w domu z powodu jakiegoś zajęcia, ale spodziewa się ich lada chwila i dziwi się, że dotąd nie przybyli. Oni zaś słuchając tych słów wierzyli Temistoklesowi, gdyż go lubili. Kiedy jednakowoż rozmaici przybyli twierdzili z całą pewnością, że w Atenach buduje się mur i że osiągnął on już pewną wysokość, nie mogli temu nie wierzyć. Dowiedział się o tym Temistokles i radził Lacedemończykom, żeby słowem nie dawali wiary, lecz raczej wysłali spośród siebie do Aten ludzi poważnych, którzy obejrząwszy rzecz na miejscu złożą im wiarygodną relację. Wysyłają ich więc, a Temistokles potajemnie zaleca Ateńczykom zatrzymać u siebie posłów lacedemońskich w sposób jak najmniej zwracający uwagę i nie wypuszczać ich wcześniej, aż posłowie ateńscy nie powrócą z Lacedemonu. Bał się bowiem, że Lacedemończycy dowiedziawszy się całej prawdy nie wypuszczą ich już z portem. Ateńczycy więc zgodnie z zaleceniami zatrzymali posłów, Temistokles zaś wystąpiwszy przed Lacedemończykami oświadczył otwarcie, że Ateny zostały już obwarowane i mury potrafią zapewnić bezpieczeństwo mieszkańcom; jeżeli zaś Lacedemończycy albo sprzymierzeńcy pragną wysłać w przyszłości poselstwo do Aten, niechaj wiedzą, że mają do czynienia z narodem, który dobrze umie oenić, co jest korzystne dla niego samego i dla wspólnej sprawy wszystkich Hellenów”.

III Budowę tzw. Długich Murów kontynuował w połowie V wieku p.n.e. Kimon. Ten konserwatywa (zwolennik sojuszu ze Spartą i polityki antperskiej) i – co warto podkreślić – przeciwnik polityczny zarówno Temistoklesa, jak i Peryklesa, czynami kontynuował idee pierwszego z nich, jednocześnie stwarzając podwaliny pod strategię przewidywanej wojny ze Spartą opracowaną przez drugiego. Po wybudowaniu muru do portu w Piraeusie, Ateny stały się twierdzą nie do zdobycia. Scena, na której rozgrywał się będzie największy konflikt świata Greków, tzn. wojna peloponeska, była tym samym przygotowana.

IV Temistokles w tej historii zdaje się być „jeżem”, Perykles, wykorzystującym stworzone przez „jeża” warunki „lilem”. A Kimon? No cóż, przykładem na to, że poważną politykę zagraniczną buduje się ponad wewnętrznymi podziałami. I tego, że dzisiejsi sojusznicy (jak dla Ateńczyków Spartanie w wojnach perskich) mogą stać się jutrzejszymi wrogami. Ale – powie ktoś nie bez racji – gdyby Ateńczycy nie postawili Długiego Muru, nigdy nie mogliby wejść w konflikt z najsilniejszą armią lądową starożytnej Grecji – Spartą. Historia potoczyłaby się inaczej...

NA GRANICY KSIĘSTWA /9/

Andrzej Drobnik

Ostatnia taka polana

Po przejściu z Bielska-Białej na Klimczok i krótkim marszu dalej, kontynuując swoją podróż granicami Księstwa Cieszyńskiego, które nie istnieje już od ponad stu lat. Idę z mapą Jonasza Nigriniego, pierwszą prawdziwą mapą Księstwa, żeby zobaczyć, co zostało z granicy, wyobrazić sobie, jak mogła wyglądać kiedyś. Idę górami, jestem na Przełęczy Karkoszczonek i – oczywiście – najpierw napiję się kawy.

Na Karkoszczonec o kawę akurat nietrudno – stoi tu Chata Wujka Toma, nie do końca schronisko, raczej bufet; miejsca noclegowe są, ale raczej dla grup, firm, które chciałyby łatwo dojechać w górę, przepasać się tutaj, podszkolić, wypić co nieco i znów wracać do świata na dole. A łatwe to, bo do Chaty Wujka Toma na Przełęczy Karkoszczonek prowadzi dość łatwa droga ze Szczyrku – tak, tego po drugiej stronie granicy, tego poza Księstwem. Ze Szczyrku dojdziemy, jak się uпрzem, to wjeżdżamy samochodem, a jeśli uпрzem się jeszcze bardziej – zostaniemy wwiezieni. Więc zatrzymuję się na kawę, dzisiaj względnie spokojnie, ale byłem już tu, wiem że w dobrą pogodę i w weekend przewijają się tu prawdziwe tłumy. Z jednej strony Szczyrk, z drugiej – Brenna. Już bardzo książęca, wieś włoska, choć nie od samego początku. Najpierw książę cieszyński założył tu hutę szkła, dopiero później, prawdopodobnie w XVII wieku dotarł tu pasterstwo.

Kolejne kroki prowadzą mnie nie tyle do Przełęczy Salmopolskiej, co do góry Kotarż i polany, która przyciąga moją uwagę. Od razu powiem, że nie tylko moja, ale o tym za moment. Otóż Polana Kotarż, zwana też Halą Jaworową jest piękna. Tyle powiedzieć, to powiedzieć może nie wystarczająco, ale na pewno dosadnie. To miejsce w Beskidach, które w miarę niekniętej ręką stało się od czasu, w którym wkroczyło tu pasterstwo, a więc od XVII wieku. Kolonizacja włoska zmieniała wtedy Brenną, przyszedł pasterze ze swoimi owcami, wykarczowali las, powstała polana. Nie wiemy dokładnie kiedy, wiemy, że tujejszy sałaz był już obecny w źródłach w 1689 roku, a więc musiał tu być wcześniej. Co więcej, był to największy teren pasterski na terenie Brennej, a jeśli popatrzymy na mapę Nigriniego, będziemy wiedzieli, że sałazy tutaj nie brakowało. I jeszcze więcej – wypas tutaj, w tradycyjnej formie, utrzymał się znacznie dłużej, niż w sensie formalnym utrzymał się Księstwo Cieszyńskie. Sałaz na Hali Jaworowej działał prężnie jeszcze w międzywojnie, dostępne są zresztą jego regulaminy – tego pięknie zorganizowanego przedsiębiorstwa owczarskiego, które mówi o podziale zysków wśród właścicieli owiec i opisują obowiązki bacy. Ba, dopiero w latach 60. XX wieku, w czasie, w którym wolna gospodarka pasterska nie miała już żadnych szans, wołoski system gospodarowania upadł, ale w jego

Jonasz Nigrini na swojej mapie dość szczegółowo zaznaczył wszystkie sałazy. Co oczywiste, nie zaznaczał wyciągów narciarskich – te w okolicy zaczęły rosnąć dopiero w drugiej połowie XX wieku. Jeśli dzisiaj Nigrini szedłby drogą królewską z Klimczoka na Salmopol, musiałby rysować przecinające stoki wyciągi, tutaj sałazy i stad owiec raczej by nie zaobserwował. Ale jest nadzieja. Jeśli dzisiaj Nigrini szedłby drogą królewską, nie musiałby nanosić na mapę dużego kompleksu narciarskiego, który zniszczył Halę Jaworową. Na razie.

Paryż. Śladami Chopina

Piątek 24 listopada, godz. 18.45

PIĄTEK 24 LISTOPADA

6.00 Polonia 24 **6.30** Zakochaj się w Polsce. Muzeum Hymnu **7.00** Wojciech Cejrowski - bosy przez świat. Recykling **7.30** Pytanie na śniadanie **10.35** Panorama **10.45** Pytanie na śniadanie **11.10** Stacja innowacja **11.30** Lepsza połowa (s.) **12.00** Wiadomości **12.15** M jak miłość (s.) **14.00** Wiara 44 **14.35** My, terytorialiści **15.00** Wiadomości **15.20** Bajki naszych rodziców. Zima w Wilkinowej Zatoce **15.40** Szansa na sukces. Opole 2024 **16.45** Top 3 Marka Sierockiego **17.00** Teleexpress **17.20** Zakochaj się w Polsce. Grunwald i Olsztynek **17.55** Przystanek Ameryka **18.10** Ola Polónia **18.30** Informacje kulturalne **18.45** Paryż. Śladami Chopina **19.05** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.15** Na dobre i na złe (s.) **21.10** Na sygnale (s.) **21.35** Sukces jest kobietą. Dominika Żak **22.05** Polonia 24 **22.35** 07 zgłoś się (s.) **23.45** Top 3 Marka Sierockiego.

SOBOTA 25 LISTOPADA

6.00 Polonia 24 **6.30** Welon, fura i brawura **6.55** Balans bieli **7.30** Pytanie na śniadanie **11.55** Zaginionie - odnalezienie. Skradzione ikony z Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie **12.05** Wędrowiec polski. Mazury **12.35** Sąd, przesydy **14.05** Rytmy Dwojki **15.40** Kabaretowe Naj. Zabawne i odważne problemy w rodzinie **16.00** Kulturalni PL **17.00** Teleexpress **17.20** M jak miłość (s.) **18.10** Polonia 24 - weekend **18.35** Informacje kulturalne **19.00** Tacy byliśmy. Jak pracowaliśmy... **19.30** Wiadomości, pogoda, sport **20.20** Kres niewinności (s.) **21.15** E=mc2 **22.55** 30 lat dookoła świata, czyli jubileusz TVP Polonia **23.30** Polacy to wiedzą! (teleturniej).

NIEDZIELA 26 LISTOPADA

6.00 Zrujnowani, odbudowani **6.25** 30-lecie TVP Polonia **6.35** Janosik (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **10.55** Niezwykłe miejsca. Nieborów - pracownia porcelany **11.05** Ziarno. Korzenie **11.40** Wspólny dom (s.) **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Aniol Pański **12.15** Między ziemią a niebem **12.50** Z pamięci. Maciej Morawski **12.55** Słowo na niedzielę. Król, Sędzia czy Pasterz **13.00** Transmisja mszy świętej z kościoła pw. św. Józefa Oblubieńca NMP w Olszynie **14.15** Janosik (s.) **15.05** Kabaretowe Naj. Legenda kabaretu - Jeremi Przybora **15.25** Polacy to wiedzą! (teleturniej) **16.00** 21. Konkurs Piosenki Eurowizji dla Dzieci - Nicea 2023 **18.40** Polonia 24 - weekend **19.05** Informacje kulturalne **19.30** Wiadomości, pogoda, sport **20.20** Ojciec Mateusz 2 (s.) **21.15** Uwaga - premiera! Zupa nie **22.50** Dookoła świata (mag.) **23.25** Słownik polsko-polski.

PONIEDZIAŁEK 27 LISTOPADA

6.00 Polacy to wiedzą! (teleturniej) **6.30** Jubileusz Pastora **6.50** Kalendarium powstania styczniowego 1863 **7.00** Przystanek slow food 4 **7.30** Pytanie na śniadanie **10.35** Panorama **10.45** Pytanie na śniadanie **11.10** W obiektywie Polonii. Wschód **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Wiadomości **12.15** Ojciec Mateusz 29 (s.) **13.05** Kres niewinności (s.) **14.05** Kulturalni PL **15.00** Wiado-

mości **15.20** Al-chemik. Wielka spirala **15.35** Laboratorium alchemika. Świątłowody **15.40** Mrówki górą! Sekretne życie roślin **16.00** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Słownik polsko-polski **17.55** INFO V4+ **18.15** Polacy światu **18.30** Informacje kulturalne **18.45** Zaginionie - odnalezienie. Obraz Maksymiliana Gierymskiego **19.05** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **19.30** Wiadomości, pogoda, sport **20.20** Daleko od szosy (s.) **22.05** Polonia 24 **22.35** Szansa na sukces. Opole 2024. Sławomir Sokolowski **23.30** Leśniczówka (s.).

WTOREK 28 LISTOPADA

6.00 Polonia 24 **6.30** Pożyteczni. pl **7.00** Kulinarne wędrowki z Jołą Kleser **7.30** Pytanie na śniadanie **10.35** Panorama **10.45** Pytanie na śniadanie **11.10** INFO V4+ **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Wiadomości **12.15** Daleko od szosy (s.) **13.45** Paleta dzieł. Panorama Raclawicka **14.05** Prywatne życie zwierząt 9. Ptaki morskie **14.40** Paryż. Śladami Chopina **15.00** Wiadomości **15.15** Zwierzaki Czytali. Eksperyment **15.30** Szkoła z Kleksem Bystrzakiem. Liczba 13, litera L **16.00** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Studio Wschód **17.55** Nad Niemnem (mag.) **18.10** Studio Lwów **18.45** Czym żyje świat **19.05** Gra słów. Krzyżówka (s.) **19.30** Wiadomości, pogoda, sport **20.20** Ojciec Mateusz 20 (s.) **22.05** Polonia 24 **22.35** Miłosz **23.35** Leśniczówka (s.).

ŚRODA 29 LISTOPADA

6.00 Polonia 24 **6.30** Polskie Parki Narodowe. Drawieński Park Narodowy **7.00** Kuchnia dwudziestolecia. Co było, a nie jest **7.30** Pytanie na śniadanie **10.35** Panorama **10.45** Pytanie na śniadanie **11.10** Studio Lwów **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Wiadomości **12.15** Ojciec Mateusz 20 (s.) **13.55** Miłosz **15.00** Wiadomości **15.20** Animowanki. Agi Bagi **15.30** Mami Fatale. Nawiedzony dom **15.40** Go-tu-jemy. Zawijane hot-dogi z sezamem **16.00** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Wypełnić pustkę **17.55** Kierunek Zachód **18.10** Magazyn z Wysp **18.30** Informacje kulturalne **18.45** Czym żyje świat **19.05** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **19.30** Wiadomości, pogoda, sport **20.20** Blondynka 7 (s.) **22.05** Polonia 24 **22.35** Tętno **23.30** Leśniczówka (s.).

CZWARTEK 30 LISTOPADA

6.00 Polonia 24 **6.30** Słownik polsko-polski **7.00** Prywatne życie zwierząt 9. Ptaki morskie **7.30** Pytanie na śniadanie **10.35** Panorama **10.40** Pytanie na śniadanie **11.10** Nad Niemnem (mag.) **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Wiadomości **12.15** Blondynka 7 (s.) **14.05** Giganci historii. Walka o granice II Rzeczypospolitej 1918-1923 **15.00** Wiadomości **15.20** Bajki naszych rodziców. Miś Uszatek **15.40** Podróże do bajek. Okulary króla **16.00** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Stacja innowacja **17.45** Polacy światu **17.55** W obiektywie Polonii. Wschód **18.10** Wilnotka **18.30** Informacje kulturalne **18.45** Czym żyje świat **19.05** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **19.30** Wiadomości, pogoda, sport **20.20** Komisja morderstw **22.05** Polonia 24 **22.35** Sąd, przesydy.

Konkurs dla uczniów polskich szkół

Trwający konkurs dla uczniów z polskich szkół oraz placówek z językiem polskim działających za granicą na projekt plakatu upamiętniającego bohaterów Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie. Konkurs jest elementem kampanii edukacyjnej „Misja: Wolna Polska”, organizowanej przez Fundację „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego, a finansowanej ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Zadaniem konkursowym jest stworzenie projektu plakatu nawiązującego do tematyki kampanii „Misja: Wolna Polska”. To od uczestników zależy, czyją biografią się zainspirują, która historia bohaterów RP na uchodźstwie wyda im się najbardziej interesująca i warta opowiedzenia za pomocą pracy graficznej.

Główny cel to upamiętnienie bohaterów RP na uchodźstwie, którzy walczyli o wolność Ojczyzny. Byli to ludzie, których okres II wojny światowej, a później niestabilna sytuacja po wojnie zmusiła do opuszczenia kraju i walki poza granicami o niepodległą i demokratyczną Ojczyznę. Przez ponad 50 lat polskie władze na uchodźstwie zapewniały instytucjonalną ciągłość niepodległej Rzeczypospolitej i dawały Polakom nadzieję na odzyskanie wolności. Więcej o niezwykłych historiach przywódców, polityków i bohaterów walk można znaleźć między innymi na stronie www.misjawolnapolska.pl.

Konkurs skierowany jest do młodzieży uczęszczającej do szkół polskich i placówek edukacyjnych z językiem polskim, działających poza granicami Polski. Prace można zgłaszać indywidualnie lub w grupach do 3 osób, w

• Zadaniem konkursowym jest stworzenie projektu plakatu nawiązującego do tematyki kampanii „Misja: Wolna Polska”. Fot. ARC

dwa w kategoriach wiekowych: od 11 do 14 lat oraz od 15 do 18 lat.

Plakat może być przygotowany w dowolnej technice plastycznej lub komputerowej. Prace będą oceniane na podstawie takich kryteriów jak: zgodność pracy z tematyką konkursu, wartość artystyczna pracy, wartość edukacyjna pracy oraz kreatywność. Jury wyłoni trzy najlepsze prace w obydwu kategoriach wiekowych. Dla zwycięzców przewidziane są atrakcyjne nagrody tj. drony rekreacyjne, głośniki i słuchawki bezprzewodowe oraz pakiety książek historycznych i gier edukacyjnych o Polsce.

Zgłoszenia do konkursu odbywają się za pośrednictwem formularza

umieszczonego na stronie www.misjawolnapolska.pl, do którego należy załączyć zdjęcie pracy wraz ze wszystkimi wymaganymi danymi. Termin nadsyłania prac upływa 30 listopada 2023 r. Ogłoszenie laureatów konkursu nastąpi 7 grudnia na profilach kampanii edukacyjnej „Misja: Wolna Polska” i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego” na Facebooku oraz na stronie www.misjawolnapolska.pl.

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu „Polonia i Polacy za Granicą 2023”.

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”

Spektakle, filmy, koncerty

Wilnie rozpoczęły się w czwartek X Dni Kultury Polskiej. Wydarzenie promujące różnorodność i bogactwo polskiej kultury potrwa do 28 listopada w Domu Kultury Polskiej.

Małe otwarcie festiwalu miało miejsce wczoraj o godz. 10.00 serią spektakli dla dzieci pt. „Awantura w mollDurze” w wykonaniu Mazowieckiego Teatru Muzycznego im. Jana Kiepury. Oficjalne otwarcie festiwalu z koncertem „The Best of Zbigniew Wodecki” w wykonaniu Kayah, orkiestry i innych wokalistów zaplanowano na piątek o godz. 18.30.

W kolejnych dniach festiwalu widzowie będą mieli okazję obejrzeć różnorodne filmy polskie, w tym „Detektyw Bruno”, „Prawdziwe Życie Aniołów”, „Filip”, „Chrzcziny” oraz „Najmro. Kocha, kradnie, szanuje”. Dodatkowo zaplanowano spektakle muzyczne, w tym „Piękna Lucynda” w wykonaniu Teatru

• Gwiazdą festiwalu będzie polska wokalistka Kayah. Fot. mat. prasowe

Muzycznego w Toruniu oraz „Noc w SPATIF-ie” oraz musical „Dla Ciebie śpiewałem...” w wykonaniu Mazowieckiego Teatru Muzycznego im. Jana Kiepury.

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu „Polonia i Polacy za granicą 2023”.

„Kurier Wileński”/LITWA

INFORMATOR

CO NA ANTENIE

POLSKIE WIADOMOŚCI: ĆTI SM, niedziela, wiadomości regionalne od godz. 6.00; powtórka na antenie ĆTI2, niedziela od godz. 19.30.

POLSKIE AUDYJCJE: po-pt: godz. 19.05 Ostrawa 107,3 MHz i Trzyńcie 105,3 MHz.

RADIO KATOWICE: „U Polaków za Olzą” – niedz. godz. 13.05 na 103 FM. Archiwum audycji: radio.katowice.pl/Zaolzie.

CO W TERENIE

CIERLICKO – MK PZKO w Cierlicku-Centrum zaprasza na spotkanie wigilijne połączone z przedstawieniem teatru im. Jerzego Cienciąły z Wędrzyni pt. „Czekoladki”. Widzimy się w piątek 1 grudnia o godz. 16.30 w Domu Polskim im. Żiw na Kościelcu. Poczęstunek zapewniony, wstęp – wolne datki.

CZ. CIESZYŃ-SIBICA – MK PZKO oraz Stowarzyszenie Olza Pro zapraszają na „Barbórkę – u nas w kolonii pod hałdóm” 2 grudnia o godz. 16.00 w Domu Polskim PZKO. W programie: tańce w wykonaniu zespołiku dziecięcego z MK PZKO w Suchoj Górnjej, chór mieszany „Lira” z MK PZKO w Karwinie-Darkowie, a także „skok przez skórę” – czyli ceremonia przyjmowania adeptów do cechu górniczego. Ponadto „Gustaw Morcinek. Mój Śląsk Cieszyński” – wystawa oraz zabawa towarzysząca w kolonii – muzyka, bar, bufet zapewnione.

HAWIERZÓW-BŁĘDOWICE – Zapraszamy na 97. Babski Bał, który odbędzie się w sobotę 3 listopada 2024 o godz. 18.30 w Domu PZKO. Cześć nas świetna zabawa i wiele atrakcji. Do tańca będzie przygrywać zespół „Smolaři”. W programie tradycyjny występ „chłopaletu”, wybór Lwa Salonu i inne atrakcje. Według regulaminu z 1928 roku kobiety cały wieczór proszą panów do tańca. Miejscówki można nabyć u Dagmary Kubickowej, tel. 776 254 353; Stanisława Kolorza, tel. 736 480 554 lub elektronicznie na www.babskiбал.wz.cz, do 31. 12. 2023 bilety po promocyjnej cenie.

KARWINA-RAJ – Klub Kobiet MK PZKO zaprasza w sobotę 25. 11. i w niedzielę 26. 11. w godz. 9.00-17.00 do Domu PZKO w Karwinie-Raju na wystawę pt. „Święta pukają do drzwi”. Uzupełnieniem wystawy będzie prezentacja skromnego wycinka kolekcjonerskiej pasji Władysława Owczarzewo, a mianowicie początek bożonarodzeniowych oraz noworocznych. Panie zapraszają również na pyszne śniadanie, ciastko, kawkę, obiady itd. **KARWINA** – Oddział Literaturoznawczy Biblioteki Regionalnej zaprasza na warsztaty twórcze pt. „Zrób własny wieniec adwentowy” pod kierownictwem Adama Tomanka. Spotkanie odbędzie się we wtorek 28. 11. od godz. 9.00 w sali na parterze budynku biblioteki przy ulicy Centrum 2299. Bilety w cenie 100 kc prostym zamawiać pod nr. tel. 596 312 477 lub 558 849 501, e-mail: polske@rkka.cz lub on-line na stronach www.rkka.cz.

LESZNA DOLNA – MK PZKO zaprasza na XVII Przegląd Kapel Ludowych i Zespołów Tanecznych z Trójstyku pod nietypową nazwą „Plackobicie”, który odbędzie się Domu PZKO w

sobotę 25 listopada od godz. 14.00. W programie wystąpią: Cimbálová muzika Ťsměv ze Staré Bělé, kapela ludowa „Dudoski” z Jasienicy, ZR „Oldrzychowice”, kapela ludowa „Maliniorze” z Brennej. Rozpoczynamy o godz. 15.00. Zapraszamy na smaczne dania regionalne, bogaty bufet, loterie. Od godz. 20.00 zabawa taneczna z DJ A. Macoszkiem. Przewidywany koniec imprezy o północy. Bilet wstępu 100 koron.

MILIKÓW-PASIEKI – MK PZKO zaprasza swych członków i sympatyków w sobotę 25 listopada o godz. 15.00 do Domu PZKO na Mikołajówkę. W programie m.in. sprzedaż „Kalendarza Śląskiego” i spotkanie z gawędziarzem Karolem Taciągą.

PIOTROWICE K. KARWINY – MK PZKO w Piotrowicach i MK PZKO w Markłowicach Dolnych zapraszają w niedzielę 26 listopada o godz. 17.00 na przedstawienie Sceny Polskiej Teatru Cieszyńskiego pt. „Garderoba Polska” do Domu Kultury. **PTTS „BS”** – Zaprasza 25 listopada wszystkich członków PTTS „BS” do Domu PZKO w Gródku na podsumowanie sezonu turystycznego 2023. Rozpoczęcie imprezy o godz. 15.00. Szczegółowy program można znaleźć pod linkiem: <https://www.ptts-be-skidslaski.cz/podsumowanie-sezonu-turystycznego-2023/>.

▲ zaprasza 28 listopada w wtorek wycieczkę na trasie: Wisła-Nowa Osada – Czupel – Smerekowice – Trzy Kopce Wiślańskie – Wisła (około 12 km). Punkt gastronomiczny po drodze – schronisko Telesforówka na Trzech Kopcach Wiślańskich. Zbiórka: przystanek autobusowy Cieszyń-Celma, odjazd autobusu o 8.20. Prowadzi Stanisław Pawlik, tel. 0048 606 133 123.

▲ Komisja sportowa zaprasza 2 grudnia do hali sportowej Maja w Wędrzyni na turniej w tenisie stołowym dla sportowców amatorów występ „chłopaletu”, wybór Lwa Salonu i inne atrakcje. Według regulaminu z 1928 roku kobiety cały wieczór proszą panów do tańca. Miejscówki można nabyć u Dagmary Kubickowej, tel. 776 254 353; Stanisława Kolorza, tel. 736 480 554 lub elektronicznie na www.babskiбал.wz.cz, do 31. 12. 2023 bilety po promocyjnej cenie.

KARWINA-RAJ – Klub Kobiet MK PZKO zaprasza w sobotę 25. 11. i w niedzielę 26. 11. w godz. 9.00-17.00 do Domu PZKO w Karwinie-Raju na wystawę pt. „Święta pukają do drzwi”. Uzupełnieniem wystawy będzie prezentacja skromnego wycinka kolekcjonerskiej pasji Władysława Owczarzewo, a mianowicie początek bożonarodzeniowych oraz noworocznych. Panie zapraszają również na pyszne śniadanie, ciastko, kawkę, obiady itd. **KARWINA** – Oddział Literaturoznawczy Biblioteki Regionalnej zaprasza na warsztaty twórcze pt. „Zrób własny wieniec adwentowy” pod kierownictwem Adama Tomanka. Spotkanie odbędzie się we wtorek 28. 11. od godz. 9.00 w sali na parterze budynku biblioteki przy ulicy Centrum 2299. Bilety w cenie 100 kc prostym zamawiać pod nr. tel. 596 312 477 lub 558 849 501, e-mail: polske@rkka.cz lub on-line na stronach www.rkka.cz.

LESZNA DOLNA – MK PZKO zaprasza na XVII Przegląd Kapel Ludowych i Zespołów Tanecznych z Trójstyku pod nietypową nazwą „Plackobicie”, który odbędzie się Domu PZKO w

KONCERTY

KARWINA – Zapraszamy na koncert pt. „Romantyczna Jesień”, który odbędzie się w piątek 24 listopada o godz. 17.00 w Kawiarni Literackiej Biblioteki Regionalnej w Karwinie-Mizerowie. Na koncercie zabrzmia utwory muzyczne w wykonaniu Wandy Miech – fortepian, Marceli Kysowej-Halmowej – akordeon, Władysława Czepca – tenor, Lecha Gattnara – bas. Oprócz muzyki zabrzmia

też poezja w autorskim wykonaniu Katarzyny Gattnar. Wstęp na koncert na podstawie wolnych datków. **ORŁOWA-LUTYNIA** – MK PZKO zaprasza na Koncert Adwentowy, który odbędzie się w sobotę 2 grudnia o godz. 15.00 w kościele ewangelickim Augsburgskiego Wyznania w Orłowej. Wystąpią: Chór mieszany „Zalozie” MK PZKO w Orłowej-Lutyni, Chór mieszany „Canticum Novum” z Czeskiego Cieszyń, Daniela Sławińska, Magda Rusek-Vesela oraz Lech Gattnar.

OFERTY

POSZUKUJĘ PRACY w szkole lub przedszkolu na stanowisku asystenta pedagoga lub niani. Kontakt: 736 520 453. GE-437

WYSTAWY

CZ. CIESZYŃ, KONGRES POLAKÓW, ul. Grabińska 458/33: do 1. 12. wystawa pt. „Z historii polskiej szkoły w Sibicy”. Czynną od wt-pt: w godz. 8.00-15.00.

CZ. CIESZYŃ, ZARZĄD GŁÓWNY PZKO, ul. Strzelciska 28, korytarz wejściowy: do 1. 12. wystawa pt. „Profesor Józef Buzek, statystyk, ekonomista i działacz społeczno-polityczny”. Czynną w godzinach otwarcia budynku. **GALERIA MIASTA TRZYŃCA, DK „Trisia”, rynek Wolności 526, Trzyńcie:** do 5. 1. 2024 wystawa pt. „Zapach nowego samochodu”. Czynną: po-pt: w godz. 8.00-16.00.

MUZEUM HUTY TRZYŃCIEKIEJ I MIASTA TRZYŃCA, Sala wystaw, Frydecká 387: do 31. 1. 2024 wystawa pt. „Gwiazdy srebrnego ekranu”. Czynną: wt-pt: w godz. 9.00-17.00, nie: w godz. 13.00-17.00.

▲ do 31. 1. 2024 wystawa pt. „Lalki, gdziekolwiek spojrzysz”. Czynną: wt-pt: w godz. 9.00-17.00, nie: w godz. 13.00-17.00.

MUZEUM TĘŚIŃSKA, ul. Główna 115/5, Cz. Cieszyń: do 25. 2. 2024 wystawa pt. „Plebiscyt 1920”. Czynną: wt-pt: w godz. 8.00-16.00; so i nie: w godz. 9.00-17.00.

TEATR CIESZYŃSKI, Galeria Teatralna, ul. Ostrawska 67, Cz. Cieszyń: do 17. 12. wystawa pt. „Wspomnienia”. Czynną: w trakcie przedstawień TC oraz po-pt: w godz. 9.00-15.00 po uprzednim zgłoszeniu się na portierni.

CO ZA OLZĄ

MUZEUM DRUKARSTWA, GALERIA „Przystanek Grafika”, ul. Głębocka 50, Cieszyń: wystawa Zbyszka Kubeczki. Czynną: po-czw: w godz. 10.00-15.00; pt: w godz. 14.00-20.00; so i nie: w godz. 11.00-18.00.

COK „Dom Narodowy”, Galeria Ceglana, ul. Rynek 12, Cieszyń: do 31. 11. wystawa fotografii Mariana Dembinioka pt. „Spojrzenia”. Czynną: codziennie w godz. 10.00-18.00. **MUZEUM ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO, Galeria Wystaw Czasowych, ul. T. Regeera 6, Cieszyń:** wystawa pt. „Od wystawy do muzeum...” – 120 lat od pierwszej wystawy Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego w Cieszynie. Czynną: wt, czw i nie: w godz. 10.00-15.00; śr w godz. 12.00-17.00; pt, so: w godz. 10.00-16.00.

Dramatyczne pożegnanie z Wawroszem

Spotkaniem, które odbędzie się 7 grudnia o godz. 17.00 w trzyńskiej bibliotece, zakończy się cykl wykładów dedykowanych zaolziańskiemu twórcy Adamowi Wawroszowi. Poświęcone zostanie ono twórczości tego urodzonego przed 110 laty artysty zarówno na płaszczyźnie teoretycznej, jak i praktycznej.

O twórczości dramatycznej Adama Wawrosza opowie znawczyni literatury i wykładowca języka polskiego na Uniwersytecie Ostrawskim Jana Raclawska. Tematycznie związane z wykładem program artystyczny przygotowują uczniowie miejscowej polskiej Szkoły Podstawowej im. G.

Przećka. Dwie gwarowe jednoaktówki autorstwa tego wyjątkowego humorysty zagrają członkowie teatru amatorskiego MK PZKO w Milikowie. Pierwsza z nich nosi tytuł „Jako mać tako nać”, druga – „Janek na gorach”.

Realizację cyklu pn. „Fenomen Adam Wawrosz” rozpoczęła biblioteka w Trzyńcu w lutym br. Pierwszy wykład wygłosił wtedy prof. Daniel Kadłubiec, który zaszczyli swoją obecnością również grudniowe spotkanie. Dotyczył on wtedy historii gwary w piśmiennictwie cieszyńskim, którego jednym z przedstawicieli jest właśnie Adam Wawrosz. W kwietniu opowiedział z kolei już konkretnie o jego życiu. (sch)

WSPOMNIENIA

Czas płynie, my pamiętamy.

Dnia 27 listopada obchodziliby 100. urodziny

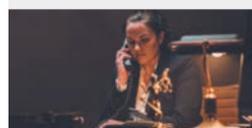
PROGRAM TV

PIĄTEK 24 LISTOPADA

TVP 1

6.10 Złoty chłopak (s.) 7.00 Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze 7.30 Agape blisko Ciebie 8.00 Wiadomości 8.40 Ranczo 6 (s.) 9.35 Komisarz Alex 10 (s.) 10.35 Ojciec Mateusz 19 (s.) 11.25 Kuchnia Jagiellonów 12.00 Wiadomości 12.10 Agrobiznes 12.50 Natura w Jedyne. Demokracja wśród zwierząt 14.00 Złoty chłopak (s.) 15.00 Wiadomości 15.20 Alarm! (mag.) 15.35 Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) 16.05 Dziedzictwo (s.) 17.00 Telexpress 17.20 Jaka to melodia? (teleturniej) 17.55 Klan (s.) 18.25 Leśniczówka (s.) 18.55 Jeden z dziesięciu (teleturniej) 19.30 Wiadomości 20.15 Alarm!

20.35 Archiwista 2

Hania pod nieobecność Henryka odwiedza Marię i daje jej do zrozumienia, że wie kim jest. Wkrótce była żona Mikosa w desperacji odwiedza adwokata Bożyńskiego. Pyta, co ma dalej robić, by uratować syna. Prawnik zbryla ją. Henryk od swojego przyjaciela dowiaduje się, że Maria na transakcjach związanych z obrotem gruntami pod budowę autostrady wzbogaciła się o 2 miliony złotych. Archiwista jest w szoku. Z kolei na komendzie Jacek ustala, że w tej sprawie można mówić o trzech wymuszeniach sprzedaży i co najmniej pięciu potencjalnych ofiarach. Policjanci wciąż nie wiedzą jednak, na kogo Mechanik chciał zrzucić całą winę, dlatego ponownie przesłuchują Bożyńskiego, który podaje nazwisko Marii Mikos.

21.35 Co mi zrobisz, jak mnie złapiesz (komedia polska) 23.30 Kamerdyner (s.).

TVP 2

6.20 Anna Dymna - spotkajmy się 6.55 Rodzinka.pl (s.) 7.30 Pytanie na śniadanie 10.40 Panorama 10.45 Pytanie na śniadanie 11.15 Nie taka prosta historia. Bogowie 11.50 Barwy szczyścia (s.) 12.30 Kolo fortuny (teleturniej) 13.15 Akcja 38 (s.) 14.05 Va banque (teleturniej) 14.35 Na sygnale (s.) 15.05 Doktor z alpejskiej wioski - nowy rozdział (s.) 16.00 Kolo fortuny (teleturniej) 16.35 Familiada (teleturniej) 17.15 Zakazany owoc (s.) 18.00 Panorama 18.20 Va banque (teleturniej) 18.45 Akcja 38 (s.) 19.35 Barwy szczyścia (s.) 20.50 Tak to leciało! 21.40 Kino relaks. Dziewczyna warta grzechu 23.25 Szczęś żon i jeden pogrzeb (komedia USA).

TVN

5.50 Ukryta prawda (s.) 6.50 Kuchenne rewolucje. Białogard 7.45 Dzień Dobry TVN 11.30 Ukryta prawda 13.35 Szpital (s.) 14.50 Doradca smaku 15.45 Kuchenne rewolucje. Grudziądz - Bar Pirożek 16.50 Zapisane w gwiadkach 17.55 Ukryta prawda 19.00 Fakty, sport, pogoda 19.50 Uwaga! 20.00 Wonder Woman 1984 (film kopr.) 23.15 Ponad bezprawiem (film USA).

POLSAT

6.00 Nowy dzień 8.40 Malanowski i partnerzy (s.) 9.40 Sekrety rodziny. Stracone dzieciństwo 10.40 Dlaczego

ja? 11.40 Gliniarze (s.) 12.50 Wzdarzenia 13.20 Interwencja (mag.) 13.40 Trudne sprawy 14.40 Dlaczego ja? 15.50 Wzdarzenia 16.15 Interwencja (mag.) 16.30 Na ratunek 112 (s.) 17.00 Gliniarze (s.) 18.00 Pierwsza miłość (s.) 18.50 Wzdarzenia 20.00 Psy 3 (film polski) 22.35 Venom 2. Carnage (film kopr.).

TVC 1

5.59 Studio 6 9.00 O krok od nieba (s.) 9.55 Zielnik 10.25 Opowiadaj (s.) 11.25 AZ kwiz 12.00 Południowe wiadomości 12.30 Sama w domu 14.00 Mysz 14.20 Na tropie 14.45 Reporterzy TVC 15.30 O krok od nieba (s.) 16.30 Lopatologicznie 17.30 AZ kwiz 18.00 Wiadomości regionalne 18.25 Gdzie jest mój dom? 18.55 Prognoza pogody, wiadomości, sport 20.20 Maria Teresa (film) 21.55 Wszystko-party 22.50 Hercule Poirot (s.) 0.20 AZ kwiz 0.50 Kryminolog (s.).

TVC 2

5.59 Dzień dobry 8.30 Planeta skarbów 9.25 Historia cywilizacji 9.50 Mysiakrobata w zbożu 10.45 Królestwo pustkowi 11.10 Życie i śmierć w raju 12.05 Moremnia, królestwo hipopotamów 13.05 Berlin 1933: pamiętnik pewnej metropolii 14.00 Zamach na JFK 15.10 Pociagi w czasie wojny 15.55 Cuda techniki 16.45 Mongolia - kraj błękitnego nieba 17.15 Rekordowe tunele 18.10 Perymetr

18.35 Niesamowity Grand Canyon
Niesamowitą scenę Wielkiego Kanionu Ameryki tworzą nie tylko ogromne skały, ale także rzeka Kolorado, która pomogła ukształtować ten cud natury. Dlatego ta obrazowa podróż rozpoczyna się nad źródłami rzeki o długości ponad 2500 kilometrów. Przemierza płaskowyż Kolorado. Stopniowo będziemy poznawać piękno Parku Narodowego Arches, Canyonlands, Lake Powell czy Marble Canyon.

19.50 Wiadomości w czeskim j. migowym 20.00 Gliniarz (film) 21.45 JFK (film) 0.45 Brytyjska twierdza przeciw Hitlerowi.

NOVA

5.55 Śniadanie 8.35 Ulica (s.) 9.35 Złoty labędz (s.) 10.50 Pościg 12.00 Południowe wiadomości 12.25 Przychodnia w różnym ogrodzie (s.) 13.40 Dr House (s.) 15.30 Zamienimy się żonami 16.57 Popołudniowe wiadomości 17.30 Pościg 18.00 Ulica (s.) 19.30 Wiadomości, sport, pogoda 20.20 Czeski Słownik 2023 (wreczenie nagród) 23.25 Lucy (film) 1.10 Dr House (s.).

PRIMA

6.00 Przygody Bolka i Lolka (s. anim.) 6.20 M.A.S.H. (s.) 7.00 Nowy dzień 7.50 M.A.S.H. (s.) 8.55 Zoo (s.) 10.20 Policja kryminalna Montpellier (s.) 11.30 Policja Hamburg (s.) 13.30 Komisarz Rex (s.) 14.40 Tak jest, szefie 15.50 Policja w akcji 17.50 Nakryto do stołu! 18.55 Wiadomości, pogoda 19.55 Showtime 20.15 Wyspa (film) 22.35 Najemnik (film) 0.25 Tak jest, szefie!

SOBOTA 25 LISTOPADA

TVP 1

6.20 Janka (s.) 7.00 Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze 7.40 Rok w ogrodzie

8.20 Wojsko-polskie.pl 8.45 Pełnia sprawny 9.10 Fascynujące miejsca. Fascynujące dzikie ostepy zimą. Mistrzowie przetrwania 9.35 Komisarz Alex 10 (s.) 10.30 Ojciec Mateusz 19 (s.) 11.30 Wiesz czy nie wiesz? (teleturniej) 12.30 Gwiazdy w południe. Jaguar 14.10 Z pamięci. Barbara Krafftówna 14.25 Okrasa lamie przepisy. Kuchnia polska 14.55 Chłopi 15.55 Rolnik szuka żony 10 17.00 Telexpress 17.35 Ojciec Mateusz 30 (s.) 18.45 Jaka to melodia? (teleturniej) 19.30 Wiadomości, pogoda, sport 20.15 Alarm! (mag.) 20.35 Komisarz Alex 20 (s.) 21.35 Hit na sobotę. Jestem Bogiem (thriller USA) 23.25 Diego (dok. brytyjski).

TVP 2

5.55 Barwy szczyścia (s.) 6.30 M jak miłość (s.) 7.30 Pytanie na śniadanie 12.00 Zrujnowani, odbudowani 12.40 Rytmy Dwójki 14.00 Familiada (teleturniej) 14.35 Kolo fortuny (teleturniej) 15.15 Szansa na sukces. Opole 2024 16.20 Na dobre i na złe (s.) 17.15 Wędrowiec polski. Kaszuby 17.45 Słowo na niedzielę 18.00 Panorama 18.20 Va banque (teleturniej) 18.45 Akcja 38 (s.) 19.35 Informacje kulturalne 20.00 The Voice of Poland 14. Live 23.00 Anglik, który mnie kochał (komedia bryt.).

TVN

6.00 New Looney Tunes 6.50 Ślub od pierwszego wejrzenia 7.45 Dzień Dobry TVN 11.20 Na Wspólnej (s.) 13.15 MasterChef 14.50 Totalne remonty Szelągowskiej 6 15.50 Skoki narciarskie. Zawody Pucharu Świata w Ruce 19.00 Fakty, sport, pogoda 20.00 Top Model 21.45 Praktykant (komedia USA).

POLSAT

6.00 Nowy dzień 8.00 Jak wytrzesować smoka 2 10.10 Ewa gotuje 10.40 Nasz nowy dom 11.40 Bogaty dom - biedny dom 12.40 Zwierzaki (s.) 13.10 Drwale i inne opowieści Bieszczadów 13.40 Polacy za granicą. Hongkong 14.40 Rolnicy 15.45 Więzienie kobiet 17.45 Chłopaki do wzięcia 18.50 Wzdarzenia 19.15 Prezydenci i premierzy 20.00 Epoka lodowcowa 2. Odwilż (film anim. USA)

22.00 Jurassic World (film USA)
Przed 22 laty John Hammond zamarzył o parku rozrywki, którego goście staną oko w oko z żywymi dinozaurami. Właścicielem nowego parku jest firma Patel Corporation. Gdy liczba zwiedzających zaczyna spadać, stworzona zostaje całkiem nowa, zmodyfikowana genetycznie hybryda, dzięki której o parku znowu ma być głośno. Teraz Jurassic World przyjmuje dziesiątki tysięcy gości dziennie, ale wśród atrakcji parku pojawia się niebezpieczeństwo: agresywny, genetycznie zmodyfikowany dinozaur wymykający się wszelkiej kontroli. Gdy na wyspie wybuch chaos, Owen (Chris Pratt, „Strażnicy Galaktyki”) i Claire (Bryce Dallas Howard, „Służące”) muszą pośpiesznie przywrócić porządek, by po był w parku nie zamienił się w szkołę przetrwania.

TVC 1

6.00 Podróż po gruzińskiej Chełsurtetii 6.25 Pieczenie na niedzielę 7.05 Lopatologicznie 7.55 Szeherazada

(bajka) 8.45 O babcu (bajka) 9.10 Jak dumna królowa została żoną żebra (bajka) 9.25 Uśmiechy Jana Jilka 10.05 Doktor Martin (s.) 10.55 Wszystko-party 12.00 Z metropolii. Tydzień w regionach 12.25 Nasze hobby 13.00 Wiadomości 13.05 Tomcio Paluch i zaklęta królowa (bajka) 14.15 Nocna zmore (bajka) 14.50 Bajki babki Futur (bajka) 15.40 Dziewczyny, nie poddawajcie się! (film) 17.05 Naszyjnik (s.) 17.55 Miłośnicy wina 18.25 Chłopaki w akcji 18.55 Prognoza pogody, wiadomości, sport 20.10 StarDance... Taniec z gwiazdami 22.00 Wszystko-party 22.55 Lista przebojów telewizyjnej rozrywki 23.50 Grantchester (s.) 0.40 Sama w domu.

TVC 2

6.00 10 błędów 6.45 Morskie ssaki 7.35 Wieczny Egipt 8.30 Na rowerze 8.40 Czeska pogoda 9.10 Wędrówki z parą 9.35 Manu i Matę w górach 10.05 Lotnicze katastrofy 10.50 Auto Moto Świat 11.10 Auto Moto Test 11.20 Gdzie nie ma człowieka, zwierzęta tańczą 12.15 Babel 12.40 Piękne kraje z lotu ptaka 13.35 Kraina Czynnig-chana po rzece Orchon 14.20 Białe Boże Narodzenie (film) 16.15 Wieczny optymista z Goralije 16.45 W imię korony 17.35 Cudowna planeta 18.30 Doskonała planeta 19.30 Mongolia - kraj błękitnego nieba 19.50 Wiadomości w czeskim j. migowym 20.00 Wall Street (film) 22.10 Wybuch (film) 23.55 Vigil (s.) 1.55 Rekordowe tunele.

NOVA

6.00 Zig i Sharko (s. anim.) 6.15 Stacyjkowo (s. anim.) 7.05 Alvin i wiewiórki (s. anim.) 7.55 Weekendowe Śniadanie 10.30 Tata w tarapatkach (s.) 11.40 Comeback (s.) 12.50 Moja dziewczyna wychodzi za mąż (film) 15.00 Góra Dantego (film) 17.10 Czego pragnie dziewczyna (film) 19.30 Wiadomości, sport, pogoda 20.20 Mumia (film) 22.30 San Andreas (film) 0.50 Noc filmowych nadziei.

PRIMA

6.00 Bolek i Lolek (s. anim.) 6.20 Wilk i zając (s. anim.) 6.25 M.A.S.H. (s.) 7.55 Podróż z tatą 8.40 Autosalon.tv 9.55 Incognito 11.00 Czechi i Słowacja mają talent 12.55 Morderstwa w Midsomer (s.)

15.10 Diagnoza śmierci (film)
W 1979 roku miała miejsce premiera filmu detektywistycznego „Diagnoza śmierci”. Ostatni przypadek majora Kalasza sfilmował sprawdzony twórca gatunku kryminalnego Petr Schulhoff, który już w latach 60. kręcił z tym kryminalistą filmie, takie jak „Strach” (1963), „Morderca ukrywa twarz” (1966) i „Po stopach krwe” (1969). Major Kalasz pojawił się także w filmie „Na kolejach čęca vrah” (1970), ale tutaj zamiast Rudolfa Hrušínského wcielił się w niego Jiří Sovák... Ekscytująca historia „Diagnozy śmierci” rozgrywa się na dwóch poziomach...

17.00 Hultajska piątka (s.) 18.55 Wiadomości, pogoda 19.55 Showtime 20.15 Gliniarz (s.) 22.55 Mechanik: Konfrontacja (film) 0.50 Niewesołe miasteczko (film).

NIEDZIELA 26 LISTOPADA

TVP 1

6.00 Słownik polsko@polski 6.25 wojsko-polskie.pl 6.55 Słowo na niedzielę. Król, Sędzia czy Pasterz 7.00 Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach 8.00 Tydzień 8.30 Zakochaj się w Polsce 9.00 Okrasa lamie przepisy. Kuchnia polska 9.40 Legenda Longwood 11.30 Welon, fura i brawura 11.55 Między ziemią a niebem 12.00 Anioł Pański 12.15 Między ziemią a niebem 12.45 Każde życie jest cudem. Franek - doświadczyliśmy cudu 13.10 Świat został stworzony dla mnie 14.15 Z pamięci. Barbara Krafftówna. 14.25 Komisarz Alex 20 (s.) 15.20 Okrasa lamie przepisy. Kuchnia polska 16.00 21. Konkurs Piosenki Eurowizji dla Dzieci - Nica 2023 18.45 Jaka to melodia? (teleturniej) 19.30 Wiadomości, pogoda, sport 20.20 Kamerdyner (s.) 21.15 Rolnik szuka żony 10 22.15 Strefa starcia 23.00 Zakochana Jedyńka. Zanim się pojawił (film Wielka Brytania/USA).

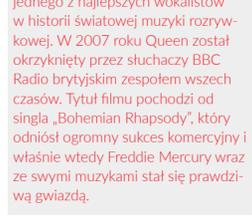
TVP 2

5.55 Barwy szczyścia (s.) 6.30 M jak miłość (s.) 7.30 Pytanie na śniadanie 11.00 The Voice of Poland 14. Live Doskonała planeta 19.30 Mongolia - kraj błękitnego nieba 19.50 Wiadomości w czeskim j. migowym 20.00 Wall Street (film) 22.10 Wybuch (film) 23.55 Vigil (s.) 1.55 Rekordowe tunele.

NOVA

6.00 Zig i Sharko (s. anim.) 6.15 Stacyjkowo (s. anim.) 7.05 Alvin i wiewiórki (s. anim.) 7.55 Weekendowe Śniadanie 10.30 Tata w tarapatkach (s.) 11.40 Comeback (s.) 12.50 Moja dziewczyna wychodzi za mąż (film) 15.00 Góra Dantego (film) 17.10 Czego pragnie dziewczyna (film) 19.30 Wiadomości, sport, pogoda 20.20 Mumia (film) 22.30 San Andreas (film) 0.50 Noc filmowych nadziei.

21.00 Bohemian Rhapsody (dramat Wielka Brytania/USA)
Głośny film o zespole Queen, jego muzyce i genialnym wokaliście, którym był niezwykły już Freddie Mercury (1946-1991). Brytyjski muzyk, piosenkarz i autor tekstów zdobył ogromne rzesze fanów. Uchodził za jednego z najlepszych wokalistów w historii światowej muzyki rozrywkowej. W 2007 roku Queen został odkryty przez słuchaczy BBC Radio brytyjskim zespołem wspaniałych czasów. Tytuł filmu pochodzi od singla „Bohemian Rhapsody”, który odniósł ogromny sukces komercyjny i właśnie wtedy Freddie Mercury wraz ze swymi muzykami stał się prawdziwą gwiazdą.

23.25 Kino bez granic. Jackie (dramat kopr.).
TVN
6.00 Tom i Jerry Show 4 6.50 Kuchenne rewolucje. Leńbork 7.45 Dzień Dobry TVN 11.30 Co za tydzień 12.05 Top Model 13.50 Trolle (film USA) 15.45 Skoki narciarskie. Zawody Pucharu Świata w Ruce 19.00 Fakty, sport, pogoda 19.45 Uwaga! (mag.) 20.00 MasterChef 21.35 Zbudowana (film USA) 23.55 Od nowa (s.).

POLSAT

6.00 Nowy dzień 8.55 Rio 11.00 Noc w muzeum. Tajemnica grobowca 13.25 Epoka lodowcowa 2. Odwilż (film anim. USA) 15.15 Narzeczony na niby (komedia polska) 17.40 Nasz nowy dom (reality show) 18.50 Wzdarzenia, sport, pogoda 19.30 Państwo w państwie 20.00 Venom 2.

Carnage (film Chiny/USA) 22.10 Lep nauchy (komedia Niemcy/USA).

TVC 1

6.00 Ciekawostki z regionów 6.30 Dziewczyny, nie poddawajcie się! (film) 8.00 Pieczenie na niedzielę 8.35 Lopatologicznie 9.35 Kalendarium 9.50 Kamera na szlaku 10.20 Obiektyw 10.50 Nasza piątka (s.) 12.00 Pytania Václava Moravca 13.00 Wiadomości 13.05 Bajka o spełnionych marzeniach (bajka) 14.25 Długa historia nic (film) 15.55 Najlepszy interes w moim życiu (film) 17.30 Koncerty Adwentowe (transmisja) 18.25 Zielnik 18.55 Prognoza pogody, wiadomości, sport 20.15 Grand Prix (film) 22.00 168 godzin 22.35 Reporterka (s.) 23.45 Sprawy detektywistyczne (s.) 0.40 Bilans: Szpitale na skraju zapasów.

TVC 2

6.00 Określanie czasu 6.55 Pociagi w czasie wojny 7.40 Synowie boga Słońca 8.35 Czechosłowacki tygodnik filmowy 8.50 Poszukiwania utraconego czasu 9.10 Sześć zmysłów Berlina 9.35 Cuda techniki 10.30 Starożytno budowlę 11.25 Skarby pogranicza 11.55 GEN 12.15 Nie poddawaj się 12.45 Magazyn chrześcijański 13.10 Magazyn religijny 13.40 Na żywo! z Markiem Johnsonem 14.10 Królestwo pustkowi 14.35 Związki i więzi w naturze 15.25 Historia cywilizacji 15.55 Dawni budowniczo 16.45 Piękno parku narodowego Yellowstone 17.40 Indie z lotu ptaka 18.25 Bedeker 18.55 Wędrówki z parą 19.20 Ciekawostki z regionów 19.50 Wiadomości w czeskim j. migowym

20.00 Szeryf Cogburn (film)

Zastępca Koguta Cogburn zostaje pozbawiony mocy, ponieważ zbyt często spogląda na dno butelki i lekomyślnie sięga po broń. Ostatnią szansą na utrzymanie tej funkcji jest odnalezienie i przetransportowanie z powrotem samochodu załadowanego bronią i nitroglicyną, który został przejęty przez gang bandytów dowodzony przez autostopowicza Hawka. Kogut pędzi do Fort Ruby, ale przybywa późno. Rezerwat Indian zostaje zmasakrowany, a ofiarą gangu jest także miejscowy ksiądz, wiewiórki Goodnight. Córka wiewiórki, watała stara panna imieniem Eula, wraz z Kogutem i indyjskim chłopcem Wilkiem wyrusza na karną wyprawę. Co odmiennie trio może zrobić przeciwko zwardziałym przestępcom?

21.50 Czeskie głowy 2023 (wreczenie nagród) 22.55 Powrót do wraka Titanika 23.45 Piekielna robota 0.55 Grzeszna dusza (s.).

NOVA

6.00 Zig i Sharko (s. anim.) 6.15 Stacyjkowo (s. anim.) 7.05 Alvin i wiewiórki (s. anim.) 7.55 Weekendowe Śniadanie 10.30 Poradnik domowy 11.55 Za pięć dwunastą 13.15 Miłość z pasażu (film) 14.15 Życzenie do świętego Mikołaja (film) 17.10 Butelki zwrótne (film) 19.30 Wiadomości, sport, pogoda 20.20 Policja Modrava (s.) 21.35 Policja kryminalna Anděl (s.) 22.50 Odlami 23.25 Helikopter w ogniu (film).

PRIMA

6.00 Bolek i Lolek (s. anim.) 6.10 M.A.S.H. (s.) 8.40 Prima Czechi 9.15

Prima świat 9.50 Skarby ze strychu 11.00 Pr. dyskusyjny 12.55 Poradnik domowy 13.55 Poradnik Pepy Libickiego 14.45 Poradnik Ládi Hruški 15.25 Gliniarz (s.) 16.45 Czarownica (film) 18.55 Wiadomości, pogoda 19.55 Showtime 20.15 Czechi i Słowacja mają talent 22.05 Prima Partička 23.10 Diagnoza śmierci (film) 1.10 Amerykańskie ciacho (film).

PONIEDZIAŁEK 27 LISTOPADA

TVP 1

6.05 Złoty chłopak (s.) 7.00 Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze 7.30 Welon, fura i brawura 8.00 Wiadomości 8.40 Ranczo 6 (s.) 9.40 Komisarz Alex 10 (s.) 10.35 Ojciec Mateusz 19 (s.) 11.25 Korona królów (s.) 12.00 Wiadomości 12.10 Agrobiznes 12.55 Natura w Jedyne. Brazylia. Historia naturalna 14.00 Złoty chłopak (s.) 15.00 Wiadomości 15.20 Alarm! (mag.) 15.35 Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) 16.05 Dziedzictwo (s.) 17.00 Telexpress 17.20 Jaka to melodia? (teleturniej) 17.55 Klan (s.) 18.25 Leśniczówka (s.)

19.00 Jeden z dziesięciu (teleturniej)

Teleturniej składa się z 3 etapów. W pierwszym zawodnicy otrzymują po dwa pytania. Odpowiedź przynajmniej na jedno z nich umożliwi udział w II etapie. W kolejnej rundzie zawodnicy sami wyznaczają, który z przeciwników ma odpowiadać.

19.30 Wiadomości, pogoda, sport 20.15 Alarm! (mag.) 20.30 Korona królów. Jagiellonowie (s.) 21.10 Teatr Telewizji. Znowu „Łut szczyścia” 22.35 Świat bez fikcji. Halina Kono-packa 23.40 Balans bieli.

TVP 2

6.25 Dobre historie. Moje miejsce Arka 6.55 Rodzinka.pl (s.) 7.30 Pytanie na śniadanie 10.35 Panorama 10.45 Pytanie na śniadanie 11.15 Okrasa lamie przepisy. Kuchnia polska 11.50 Barwy szczyścia (s.) 12.30 Kolo fortuny (teleturniej) 13.15 Akcja 38 (s.) 14.05 Va banque (teleturniej) 14.35 Na sygnale (s.) 15.05 Doktor z alpejskiej wioski - nowy rozdział (s.) 16.00 Kolo fortuny (teleturniej) 16.35 Familiada (teleturniej) 17.15 Zakazany owoc (s.) 18.00 Panorama 18.20 Va banque (teleturniej) 18.45 Akcja 38 (s.) 19.35 Barwy szczyścia (s.) 20.55 M jak miłość (s.) 21.55 Na sygnale. Mowa ciała (s.) 22.35 Echo serca 2 (s.) 23.35 Atak paniki (komedia polska).

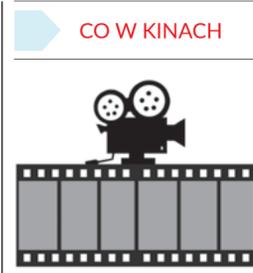
TVN

5.50 Ukryta prawda 6.40 Kuchenne rewolucje. Grudziądz 7.45 Dzień Dobry TVN 11.30 Ukryta prawda 13.35 Szpital (s.) 15.45 Kuchenne rewolucje. Łódź - Hot Devil Pizza 16.50 Detektywi (s.) 17.55 Ukryta prawda 19.00 Fakty, sport, pogoda 19.55 Uwaga! 20.10 Doradca smaku 20.15 Na Wspólnej (s.) 20.55 Miliarderzy (s.) 21.35 Behawiorysta (s.) 22.45 Godzina zemsty (film USA).

POLSAT

6.00 Nowy dzień 8.40 Malanowski i partnerzy (s.) 9.40 Sekrety rodziny 10.40 Dlaczego ja? 11.40 Gliniarze (s.)

PROGRAM TV

BYSTRZYCA: The Jungle Bunch 2: World Tour (26, godz. 16.05).

CZ. CIESZYN - Central: Tonda, slávka a kouzelné světlo (24, godz. 16.30); Noc Dziękczynienia (24, godz. 19.00); Trolle (25, godz. 15.30); Tajemství a smysl života (25, godz. 17.15); 26, godz. 19.30); Igrzyska śmierci: Ballada ptaków i węży (25, godz. 20.00); Miraculous: Biedronka i Czarny Kot. Film (26, godz. 15.30); Jak přežit svého muže (26, godz. 17.30).

HAWIERZÓW - Centrum: The Jungle Bunch 2: World Tour (24, godz. 17.00); Přišla v noci (24, godz. 18.00); Tajemství a smysl života (24, godz. 19.00); Jak přežit svého muže (25, 26, godz. 17.00); Její tělo (25, 26, godz. 18.00); Napoleon (26, godz. 19.00); Barbie (27, godz. 17.00); Światłowstręt (27, godz. 18.00); Dzień Dziękczynienia (27, godz. 19.30).

16.20 Berlin 1933: Pamiętnik pewnej metropolii
Kolaż o końcu demokracji i początku dyktatury. Tętniąca życiem metropolia Republiki Weimarskiej w ciągu kilku miesięcy stała się stolicą III Rzeszy. Wzdarzenia opowiedziane są chronologicznie, z punktu widzenia współczesnych, poprzez pamiętniki, listy, fotografie i filmy. Niemiecki cykl dokumentalny

CO W TEATRZE

SCENA BAJKA - CZ. CIESZYN: Opowieści indiańskiej babci (24, godz. 8.30, 10.00);
SCENA CZESKA - CZ

POST SCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ

WEHIKUŁ CZASU

Tak było...

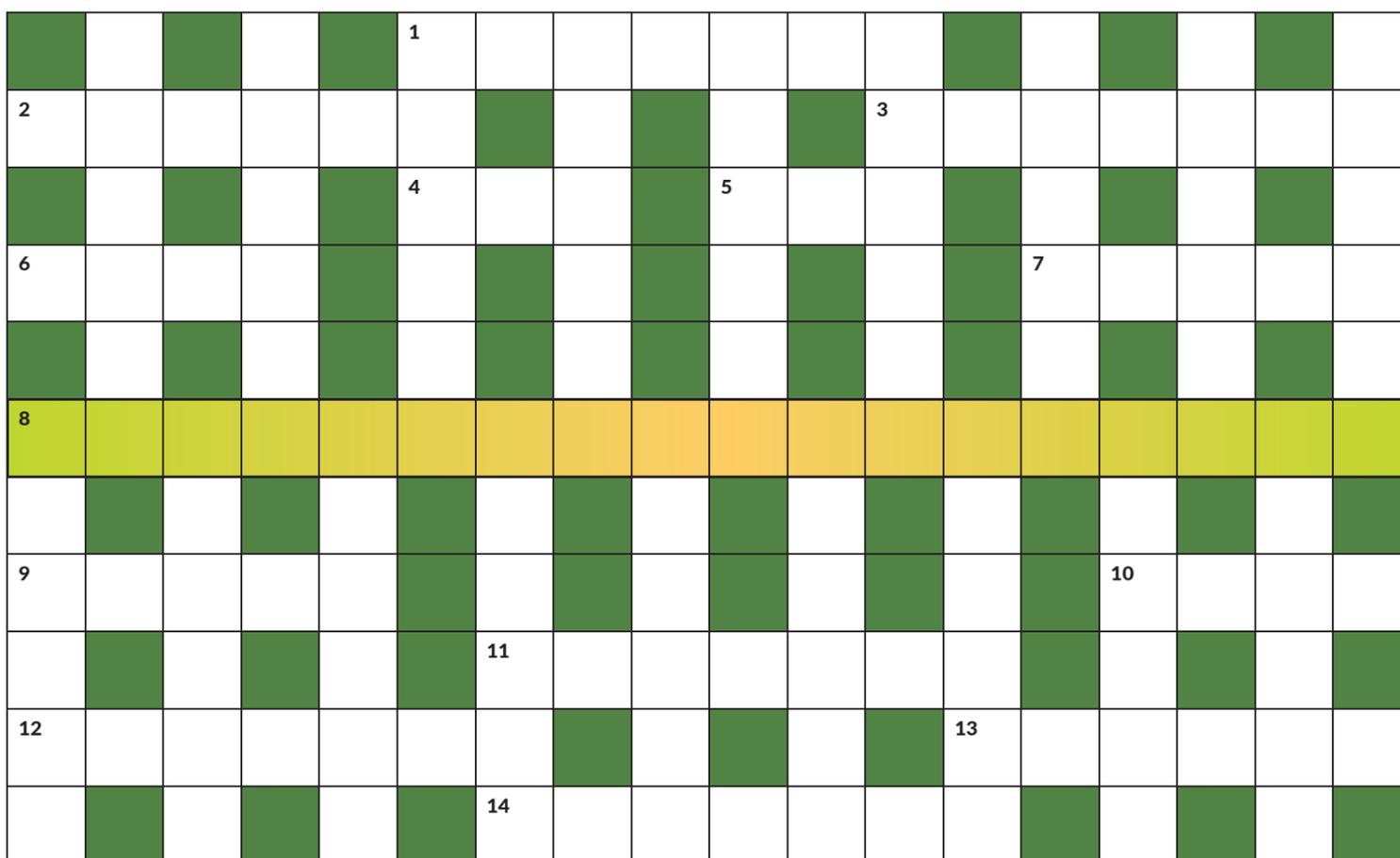

...tak jest

• Dziś zapraszamy na wycieczkę do Stonawy. Archiwalna fotografia przedstawia budynek szkoły wydziałowej. Zdjęcie pochodzi z Narodowego Archiwum Cyfrowego i zostało wykonane w 1939 roku.

Czekamy na propozycje współczesnego ujęcia. W gazecie zamieścimy pierwsze bądź najlepsze zdjęcie, jakie dostaniemy. Fotografie prosimy wysyłać na: dabkowski@glos.live bądź info@glos.live. Serdecznie zapraszamy do współpracy!

KRZYŻÓWKA KOMBINOWANA

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana nagroda. Rozwiązania prosimy wysyłać na e-mail: info@glos.live. Termin upływa w środę 6 grudnia 2023. Nagrodę za poprawne rozwiązanie krzyżówki kombinowanej z 10 listopada otrzymuje **Magda Rusek-Veselá**. Autorem dzisiejszego zadania jest Jan Kubiczek.

Rozwiązanie krzyżówki kombinowanej z 10 listopada:

TROSKI
PARAMI CHODZĄ

Rozwiązaniem jest myśl, której autorem jest Stanisław Jerzy Lec, pseudonim literacki Stach, właściwie baron Stanisław Jerzy de Tusch-Letz (ur. 6 marca 1909 we Lwowie, zm. 7 maja 1966 w Warszawie) – polski poeta, satyryk, aforysta i tłumacz literatury niemieckiej...

POZIOMO:

- urządzenie uruchamiane mechanicznie, automat do wykonywania określonej pracy
- kwota poniżej złotego
- był księciem Monako od 1945 roku lub wulkan w USA

- marka samochodów i motocykli produkowanych obecnie przez Audi
- okres dwunastu miesięcy
- choroba zakaźna z wysypką
- ukraińska pieśń ludowa lub „... na dwa serca”

8. ROZWIĄZANIE DODATKOWE

- awantura lub „Wielka... w chińskiej dzielnicy”
- choroba zakaźna z wysypką
- krótki sen po obiedzie, kimanie
- zdrobnienie od: imię

- duża, na początku zdania

- miasto na południe od Londynu.

PIONOWO:

- ARKLOW, ARMANI, ARMATA, DIAMID, GÓRALE, IZYDOR,

JADZIA, KAMERA, KRAINA, MENDEL, MIGDAŁ, OSCARY, ÓSEMKA, PROSIĘ, SKURCZ, UMIZGI, YERRES, ZDANIE.

Wyrazy trudne lub mniej znane:
NSU, OSPA, REIGATE

„Głos” jest finansowany ze środków Ministerstwa Kultury RC, Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP, Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie, a także z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu „Polonia i Polacy za Granicą 2021, 2022 i 2023” za pośrednictwem Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” i Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”

MINISTERSTWO KULTURY

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Ostrawie

Fundacja POMOC POLAKOM NA WSCHODZIE im. Jana Olszewskiego

STOWARZYSZENIE „WSPÓLNOTA POLSKA”

„Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów”.

Głos
GAZETA POLAKÓW W REPUBLICE CZEŠKIEJ

Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC, ul. Grabińska 33, 737 01 Czeski Cieszyn, IČO: 00535613, w wydawnictwie POL-PRESS, s.r.o. IČO: 26792575 • Adres: Redakcja „Głosu”, ul. Strzelnicza 28, Czeski Cieszyn 737 01 • Redaktor naczelny: Tomasz Wolff, wolff@glos.live • Zastępca redaktora naczelnego, redaktor sportowy: Janusz Bittmar, bittmar@glos.live • Redaktorzy terenowi: Danuta Chlup, danuta.chlup@glos.live • Łukasz Klimaniec, klimaniec@glos.live • Szymon Brandys, brandys@glos.live • Fotoreporter: Norbert Dąbkowski, dabkowski@glos.live • Doradca ds. reklamy: Beata Schönwald, beata.schonwald@glos.live • Projekt makiety: Jacek Utko • Telefony: sekretariat/centrala 558 731 766, e-mail: info@glos.live • www.glos.live • Pismo wychodzi we wtorki i piątki • Dostawę prenumeratom prowadzi PNS, a.s. Pateřická 1/2773, 193 00 Praha 9-Horní Počernice. Zamówienia pod adresem: První novinová společnost, a.s., Zákaznické centrum, Evropská 888, 664 42 Modřice, e-mail: zakaznickecentrum@pns.cz. Reklamacje tel. 800 400 412 • Kolportaż: PNS, a.s. • Druk: CZECH PRINT CENTER a. s. Na Rovince 876, 720 00 Ostrava-Hrabová • Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania • Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr Indexu 42501, ISSN 2570-8708.

„Głos” należy do Stowarzyszenia Dzienników Mniejszości Narodowych i Etnicznych Europy MIDAS